ſed nūc ꝯuerſi eſtis ad paſtorē ⁊ epm̄ aīarū
veſtraꝝ. Ad hoc quippe tendit oro̅ ꝓpoſi/
ta vice thematis: Deus iudiciū tuū regi da:
et iuſticiā tuā filio regis. Terminabimus ī
hoc primā pſentis actus ptem: reliqua per
lecturā lrāꝝ quarūdam ⁊ ſcedulaꝝ quātuꝫ
audire placuerit finietur. Finit ꝓpoſitio fa
cta a dn̄o cancellario pariſienſi coram con
cilio generali conſtan̄. ex pte regis francie.
Et tunc poſtmodū dictus cancellariꝰ pa
riſien̄. Ac magiſtri Jordanis morini S.
puch. nepotis/ ⁊ p. de verſailles ambaſia/
tores prefati xp̄ianiſſimi francoꝝ regis/ et
eius noīe ꝓduxerunt corā toto concilio ge
nerali. ⁊ in manibꝫ ꝓthonotarij Januen̄.
ſub cuſtodia concilij tradiderūt lrās. ⁊ alia
munimēta ſubſequētiū ꝯprehēſiua inſtru
mentoꝝ ab omnibꝫ ꝓthonotarijs ⁊ nota/
rijs. de ⁊ ſup dictis datis ⁊ proteſtatis. Pri
mo quēdam paruū ſexternū papireū con/
tinen̄ tres ptes principales. In prima po/
nebant̄ ſex ꝯcluſiones theologice contra ꝓ
poſitionē cuiuſdam Jo̅his parui ⁊ doctri
nam in eadem ꝯtentaꝫ/ ⁊ incipit Quia ex
patentibꝫ ⁊c̄. In ſcd̄a erant octo regule ſu/
per ſtilo theologico tenēdo in ꝯdemnatio
ne erroꝝ cum certis requiſitis: Et incipit:
ſuper omnia vincit veritas. In tertia erat
breuis ſcedula petitiua examinationis facien
de: de deliberatione quatuor ordinū mēdi
cantium ſup. ix. aſſertionibꝫ ⁊c̄. Et incipit
attendens xp̄ianiſſimus. Cuius quaterni
magna pars fuit tunc lecta ⁊ ſpecialiter re/
queſte. Item magnā lrām regis patentem
ſup ꝯdēnatione dicte ꝓpoſitionis M. Jo.
parui: ⁊ incipit Regia maieſtas noſtra.
Item quendā magnū quaternū papireuꝫ
ſignatū ſignis duoꝝ notarioꝝ ꝯtinentē ꝓ
poſitionē magiſtri Jo̅his parui. Item in
ſtrumentum aduocationis dn̄i cancellarij
pariſienſis ſup ꝓpoſitione ꝑ eum ex parte
vniuerſitatis pariſien̄. alꝭ facta coram re/
ge francoꝝ. Item ſcedulā papireā ꝯtinen/
tem appellationē a iudicibꝫ fidei ſup pub/
licatione votoꝝ ⁊c̄. Item lrām patentem
vniuerſitatis pariſien̄. ſup approbatione
ſententiaꝝ dn̄i epi pariſien̄. Item quēdam
quaternū papireū in quo ꝯtinebat̄ delibe/
ratio fratrū de quatuor ordinibꝫ mēdican
tiū ſup nouē aſſertionibꝫ. ¶ Finis.

¶ Sermo eiuſdē corā ꝯmiſſarijs fidei. de er
roribus contra fidem ⁊ mores circa prece
ptum/ nō occides

Eſtimo me beatū apud te O ſa — A
croſanctū Conſtan̄. concilium
O cetus celebris reuerendoruꝫ
patrū ac ceteroꝝ dn̄oꝝ/ in om̄i
ſapientia ⁊ doctrina ac moꝝ honeſtate ful
gentiū. Eſtimo inquā me beatū apud te/ cuꝫ
ſim me defenſurus hodie/ maxime te ſcien
te oīa/ nedū que apud iudeos ſed xp̄ianos
ſunt ꝯſuetudīes ⁊ queſtiones ꝓpter qd̄ ob/
ſecro vt patienter me audias. Vnde verbis
illis beatiſſimꝰ lucas cuiꝰ hodie natalis in
ſtat celebritas/ qui comes indiuiduus fuit
egregij doctoris pauli/ lucas inquit eſt mecū
ſolus ⁊ alibi. Salutat vos lucas medicꝰ ca
riſſimus. Cuiꝰ verba oīa ſc̄m hiero. langue
tis aīe ſunt medicina. Vnde cū paulꝰ fuiſ/
ſet a feſto traditus in vinculis agrippe re/
gi. Dixit idē rex ei/ ꝑmittit̄ tibi ratōēꝫ red/
dere ꝓ temetipo̅. Tūc paulꝰ extenta manu:
Eſtimo me beatū/ inquit/ apud te rex agrip/
pa cū ſim me defenſurus hodie/ maxime te
ſciente oīa q̄ apud iudeos ſunt cōſuetudi/
nes ⁊ queſtiones/ ꝓpt̄ qd̄ obſecro vt patiēt̄
me audias. Sic ego de materia. ix. aſſer
tionū reuerētiſſimis prībꝫ ac ceteris dn̄is
ꝯmiſſarijs in cauſis fidei ꝑ me nūciaturū/
ex ipoꝝ nūc ordinatōe rōem reddditurus.
Eſtimo me beatū/ ꝓpt̄ qd̄ obſecro vnūquē
qꝫ vt patient̄ me audiat. Et in ꝑmis qdē
donādꝰ eſt ordo dicēdis/ ⁊ euitāda ꝯfuſio.
hūdꝰ ē inſup ſmo doctrinal' abſqꝫ vlla cir/
cuitōe vl' apparatu vboꝝ/ qlis ē materie q̄
tractat̄ accōmodꝰ. Deniqꝫ remēorāda ē nc̄
diſtictō: ne fallat nos equocatō qꝫ diſtictōꝫ
memī me notaſſe dū ꝑdictas. ix. aſſertōnes
cū ſuis reprobatōibꝫ nūciaui. Poſſumꝰ
itaqꝫ mariaꝫ hāc duplr ꝯſiderare. vno mō
pure theologice ⁊ abſolute ꝑ ꝯſideratōꝫ ad
ꝯformitatē vl' deformitatē ſcd̄m leges diui
nas traditas ī ſcripta ſacra. Alio mō magꝭ
reſpectiue ⁊ ſcd̄m t̄mios iurꝭ poſitiui. in ꝑ
mo tractat̄ ꝺ intereſſe ipiꝰ fidei. in ſcd̄o ꝺ int̄/
eē pſonali. vel ita dicamꝰ poſſe nos vno mō
ꝯſiderare aſſertōes. vel alio mō ipos aſſer/
tores aut reprobatores. Primū hactenꝰ ob
ſeruaui in om̄i iudicio taꝫ piſiꝰ quā in hoc
ſacro ꝯcilio. Recogitās primo ꝓfeſſiōeꝫ — B
meā ⁊ officiū cācellariatꝰ piſiꝰ cui indignꝰ
deſeruio/ qm̄ piſiꝰ ſic tractant̄ vie fidei/ ꝑ ſa
crā theologie facultatē dū deferūt̄ frequēt̄
a diuerſ mōi ptibꝫ imo ⁊ a romana curia n̄
nūqꝫ qteꝰ hēat̄ eꝰ dē facultatꝭ doctriale iudi
ciū vbi nihil vnqꝫ agit̄ ꝺ pſōis niſi pꝰ ſaltē

diſcuſſiꝫ fuerit de doctrinis. Conſcius
ſum preterea mihi ipi/ ꝙ finalis intētio mea
eſt ad extirpationē errorꝫ que fieri pri⁹ po/
teſt ⁊ debet/ ꝑ corꝫ reprobationē doctrina/
lem ſeu iudicialem ꝙꝫ damnētur errantes.
Rurſus tertio conſtat qȯ liberius/ puri
us/ verius ⁊ citius exquirit veritas ⁊ falſi/
tas reprobat/ dum conſtituit ſola lex diui/
na iudex/ iuxta cōſiderationē ariſto. in po/
li. qui ponit inqꝫ legem iudicem ponit de/
um/ qui autē addit hominē/ addit ⁊ beſtiā
et hoc dicit propter ſenſualitatem beſtialē
De quo virgilius in. vi. Hinc metuūt cu/
piunt/ gaudentqꝫ timentqꝫ conformiter ad
illud proſaycum. Confuſa ſunt hic omnia
ſpes metus meror gaudium. Quo circa cō
ſulit apud boetium phia. Tu quoqꝫ ſi vis
lumine claro cernere verum/ tramite recto
carpere callem/ gaudia pelle/ pelle timorē
Spemqꝫ fugato/ nec dolor aſſit/ nubila
mens eſt/ vinctaqꝫ frenis Hec vbi regnāt.
Deniqꝫ per hunc modum ſalubrius ob
ſeruatur illud Augu. in regula ꝙ fiat cor/
rectio cum dilectione ꝑſonarꝫ ⁊ odio vicio
rum. Nec inde videtur queri qualiſcunqꝫ
turbatio pacis/ dñi qꝫ iudices facilius ſe ex
pediunt ſi prius inſtituti erunt circa inter
eſſe fidei/ quā qui ſcḋm terminos iuris po
ſitiui/ prius diſcutiant materiā tanqꝫ pro/
phanam/ ſuꝑ intereſſe ꝑſonali. Quod mō
ſtrant apte quinqꝫ menſes in tali diſcuſſio
ne ſola fere iam occupati. Unde ⁊ nōnulli
ex dominis cōmiſſarijs/ ſicut reuerentiſſi/
mus pater domin⁹ cardinalis Cameracē.
et ipſe promotor concilij/ et hoc intendere
quālibet voluerunt. Hanc ego mode/
ſtiam conabor in actu preſenti poſſetenus
obſeruare qȯ obſecro neqꝫ mihi neqꝫ cau/
ſe fidei/ ſed fame que diſcutit afficiat vl' ob/
ſit. Sciunt eni plurimi queadmodū cona
ti ſunt aliqui iugiter hanc materiā trahere
ad ꝑſonalia in ꝑiudiciū ne dū cauſe fidei/
ſed fame ꝑ lr̄as ⁊ aliter falſe leſe/ in quibus
diluendis ſi ſermo flecteret cognoſceret ap
ta veritas in elucidationē clariorem cauſe
fidei/ ⁊ in laudem nō mediocrem ipam tra
ctantium/ aduerſus obtrectantes. Quā
uis preterea nō ſufficienter extirpantur er
rores vbi notorie ꝑſeuerant errantes. Ni/
hilominus ſperandū eſt qȯ corrigētur om
nes ad ſententiā concilij. Quid igit neceſ/
ſe ꝑuocare vel accuſare ꝑſonam errantis:
C ſi damnare ſatis eſt errores. His itaqꝫ ꝑ

locutis veniamus ad materiā que nouem
aſſertiones cū ſuis approbationibꝫ habet
Pro cui⁹ intellectu faciliori ponat velut in
vna decretali caſus longus. Dehinc bre/
uis ſub his lr̄is A. b. c. Caſus eſt C
rex ſupmus habet a et b vaſallos ſuos/ qꝫꝫ
vnus nō erat ſubiectus alterius/ qui faciūt
cōfederationes ad inuicē iuramentis terri
bilibꝫ firmatas/ B ꝓducit hoīes ꝑce ⁊ ꝑcio
qui ꝑ inſidias ꝑmeditatas interficiūt ſubi
to A non diffidatū nec de hoc ꝑmonitum
neqꝫ tale aliquid timentē/ ⁊ hoc inſcio C
rege/ tandem B factum auoat/ ⁊ proponit
ſe laudabiliter egiſſe/ imo feciſſe debitū ſu/
um erga deum ⁊ regem. Pro cui⁹ iuſtifica/
tione ponit vel poni facit tanqꝫ ꝑ quibuſ/
dam regulis ſeu maximis nouem has aſ/
ſertiones. Itaqꝫ ꝑ primā iuſtificat mortē
ipſius A/ quia erat tyrannus vt dicit ma/
chinans ꝑ fraudes ⁊ ſortilegia ac malū in/
geniū in mortem ſui regis C ⁊ maxime qꝛ
per ipſum regem non poterat bono modo
de ipſo fieri iuſticia. Per ſcḋam aſſertionē
dicit ſe auctoriſatū fuiſſe vt ſic ageret ꝑ le/
ges diuinā naturalē ⁊ humanā. Deinde ꝑ
tertiam ⁊ quartā iuſtificat ſub regula gene
rali tyrannorꝫ ꝙ A debebat viliter ⁊ ꝑ in/
ſidias mori. Rurſus per quintam ſextam
et ſeptimam iuſtificat ꝙ rex debet eū auo/
rare remunerare ⁊ benefamare per epiſto/
las et aliter vbicunqꝫ. Perinde iuſtificat
ſe nihil egiſſe contra precepta dei bene in/
tellecta/ non ſcḋm literam ſed ad ſenſuꝫ ſu/
um/ et hoc in octaua. Poſtremo iuſtificat
ꝙ in nullo periurus fuit confederationibꝫ
non obſtantibus et hoc per regulam gene
ralem in aſſertione nona datam. Caſus
breuis Quilibet tyrannus poteſt ⁊ de/
bet licite et meritorie occidi/ per quēcunqꝫ
vaſallum ſuum vel ſubditum. Etiam per
inſidias et blandicias vel adulationes.
Non obſtante quocunqꝫ iuramento ſeu
confederatione factis cum eo/ non expe/
ctata ſententia vel mandato iudicis cuiuſ
cunqꝫ. Hic caſus ꝙuis ſit deciſus ꝑ hoc
ſacrum concilium quod eſt hereticus/ ⁊ ſe/
quatur ex tertia et quarta iunctis prima et
vltima. Nihilominus videtur aliquibus
diminute poni. Primo quia non lo/
quitur de auctoriſatione per leges diui/
nam naturalem et humanam vt in ſecun/
da. Secundo non ponit ꝑdictos caſus
quod viriliter vl' ignomioſe ⁊ ſubito. i. ſine

diffidatione debeat occidi/vt in tertia ⁊ qr
ta. Deinde nō ponit qđ rex debeat auoꝛa/
re remunerare ⁊ honoꝛare vt in quinta ſe/
xta ⁊ ſeptima. Quarto dimittit aſſertioneꝫ
octauaꝫ de falſitate ſenſus lr̄alis ſcripture
ſacre/⁊ ꝙ quilibet ſit interpꝛes vel epyekes
ei⁹. Deniqꝫ ſilet ꝙ C rex ſupm̄us nō habet
talem potentiā in ſuo regno/ꝙ de a vaſallo
D ſuo nō poſſit facere iuſticiā. Querit̄ nūc
ſi he nouē aſſertiones in forma ſicut ſunt/
veniūt iudicio fidei repꝛobande? Et q̄uis
queſtio hec materia determinata ſit ꝑ iudi
ces fidei inferioꝛes de conſenſu ⁊ approba
tione ipſius C regis et fere totius cleri ex
his nouem aſſertionibꝫ tanq̄ꝫ cōtentus in
eis ſufficient̄ licet diminute ſicut patere vi
detur intuentibꝫ diligenter pꝛimā tertiam
quartam ⁊ vltimā aſſertiones/noſtra que/
ſtio deciſa eſt ꝑ hoc ſacrum conciliū/dum
dānauit iſtam quilibet tyrannus ⁊c. velut
hereticam. Nihilomin⁹ ponetur hec qua/
drimembꝛis concluſio. Nouem aſſertio
nes cum ſuis repꝛobationibꝫ iudicialit̄ iu/
dicate ſpectant ad fidem etiā explicite. Et
ſunt due pꝛout in ſcedula continetur/ratio
nabiliter qualificate. Potuerunt inſup ꝑ
doctoꝛes ⁊ oꝛdinarios locoꝛum doctrinali
ter ⁊ iudicialiter condēnari. Sunt deniqꝫ
per hoc ſacrū conciliū vel ꝑ ſedem apoſto/
licam/de neceſſitate ſalutis repꝛobande/et
hoc vere vel interp̄tatiue. Ex cuius con
cluſionis pꝛobatione que ſpectat ad theo/
logiam maxime ⁊ intereſſe fidei/poterit fa/
ciliter apparere/quid de intereſſe perſona/
li ſentiendū vel agendū erit per ſcientiā ca/
nonicam. Sed pꝛiuſq̄ꝫ ſermo pꝛogre/
diatur vlterius tollendum eſt quadrupli
ter ſcandalum/quod nobis rationationis
iter agentibus poſſet obſiſtere. ⁊ aures ali
quoꝛum querelis oppilare vt obſurdeſce/
rent veritati. Ecce inquit querela vna/
quanta vilificatio fidei/quanta depꝛeſſio
catholice doctrine/vt in quolibet verbo vl̄
actu dicatur hic eſt erroꝛ in fide/hic eſt he/
reſis. Reſponſio bꝛeuis/deputetur hoc er/
rantibꝫ qui pꝛius ad ea que falſa erant ſcri
pturam ſacram ⁊ fidem pꝛotrahere conati
ſunt repugnanteꝫ. Hinc iſta fidei vilifica/
tio/hinc conculcatio veritatis catholice/
non a defendentibꝫ eam ne taliter concul/
cetur. Ecce inquit alioꝛuꝫ querela ꝙ ni
hil hic fit amoꝛe fidei ſed odio perſonali vl̄
rancoꝛe/ſed fauoꝛe inoꝛdinato/ſed ꝑtiali/
tate. Sed pꝛofecto omnium ille infeliciſſi/
mus iudicandus eſſet/⁊ miſerabilioꝛ om/
nibus hominibꝫ/qui cum certiſſimis in/
cōmodis ne dum bonoꝛum tempoꝛalium
ſed pꝛopꝛie vite periculo tenderet in infer
num/⁊ quomodo tenderet vtiqꝫ per pecca
tum odij vel fauoꝛis inoꝛdinati quia ſtipē
dia peccati moꝛs/non quecūqꝫ ſed eterna.
Ceterum non quis in hac re loquitur vel
quo animo loquitur/ſed quā verum ſit qđ
loquitur attēdere vos ꝯcernit. Ceterum C
ſus querulant̄ alij/videte quia nihil h̄ cuꝫ
modeſtia vel pꝛudentia talis aut talis agit
ſed innititur fantaſie pꝛopꝛie ⁊ famoſitati
Maledictus furoꝛ eius quia pertinax/et
emulatio quia dura/cui tales ⁊ tales de il/
la natione vel facultate/per literas ⁊ aliter
contradicunt. Atvero conſolatur exemplū
chꝛiſti/quē ob pꝛedicationis feruoꝛem ſui
etiam parentes dixerunt in furoꝛem verſū
eſſe. Et de pꝛopheticis pꝛioꝛibus viris in/
uenimus dictū vni/quid querit inſan⁹ iſte
Deniqꝫ pꝛofecto/qui dicere poteſt cū pꝛo/
pheta domino Conſiliū meum iuſtifica/
tiones tue. Ille iam non pꝛopꝛio capiti fa
moſitati vel impꝛudentie initi dicend⁹ eſt/
ſed ſolidiſſime veritatis auctoꝛitati/q̄uis
in hac parte ſi teſtimoniū hominum reci/
pimus. Illud abundantius longe eſt pꝛo
nobis tam numero q̄ꝫ merito. Loque/
runtur ad extremū quidam. Ecce inquiūt
quanta regni xp̄ianiſſimi diffamatio in q̄
tot erroꝛes exoꝛti dicunt̄ ⁊ famantur. Im/
mo vero reſponſum habeat quiſquis hoc
obicit ad obpꝛobꝛiū quod ad ſingularem
⁊ incompꝑabilem laudem eiuſdem regni et
incolarum cedit iſta erroꝛuꝫ non quidem
publicatio ſed virtuoſiſſima debellatio/q̄
neqꝫ pꝛopꝛio ſanguini/neqꝫ diſcriminibꝫ
innumeris/neqꝫ pꝛopꝛie parcit vite quan
do pꝛotinus vt erroꝛes in eodem regno ca
put vt ita dicamus exerere vel in noxium
germen erūpere ceperint. Obſeruetur illđ
de pſalmo/filia babylonis miſera beatus
qui tenebit ⁊ allidet paruulos ſuos ad pe/
tram/⁊ illud de naſone/appꝛime dum no/
ua ſunt praui mala ſemina moꝛbi. Eſt eni
humanū peccare ſed vere diuinum confe/
ſtim a peccatis reſurgere/eacqꝫ ꝑterere vir/
tutis foꝛte pede. His itaqꝫ ſcandalis ne
pergentibꝫ nobis ad veritatis inquiſitōeꝫ
noceant eiectis. Deducemus pꝛimā partē
ꝯcluſionis ex multiplici radice ⁊ pꝛīcipalr̄

ſnueſtigando pꝛincipaliter doctrinaliter ⁊
radicaliter quid pꝛopꝛie ſit fides / et vnde
quis denominatur fidelis catholicus: Et
ex oppoſito quid ſit erroꝛ in fide vel here/
ſis. Et quis denominatur errans in fide vł
hereticus. Et pꝛimo reiectis pꝛo nũc ac
ceptionibꝫ alijs de fide/quia fides aliquã/
do dicitur ſponſio.i. Thim̃.v. quia ꝑmã
fidem irritam fecerunt. Et quandoqꝫ fide/
litas.puer. Et virũ fidelem quis inuenit.
Quandoqꝫ cõſcientia Ro.xiv.omne quod
non eſt ex fide eſt peccatum. Quandoqꝫ ſa
cramentũ fidei auguſ. ad bonifaciũ. Quid
eſt paruulos habere fidem niſi fidei ſacra/
mentum. Accipiamus deſcriptioneꝫ fidei
de qua locuturi ſumus ex verbis apoſtoli
ad Ro.x.vbi dicit/ꝙ fides eſt ex auditu/au
ditus autem per verbum dei. Unde ſicut
Areſto. deſcribit ſcientiam ꝙ eſt habitus
firmus per demonſtrationem acquiſitus/
ſic poteſt deſcribi quid ſit fides/ꝙ eſt habi
tus firmus ⁊ verus per auditum verbi dei
acquiſitus. Et vocatur hic verbuꝫ dei ſcri/
F ptura ſacra/vel inſpirata/vel pꝛedicata vel
ſcripta ſeu lecta. Pꝛo cuius deſcriptio/
nis declaratione ſciendum ꝙ ſicut ſcientia
multipliciter accipitur ſic ⁊ fides/quantuꝫ
ſpectat ad pꝛopoſitum. Accipitur quã/
doqꝫ enim ſcientia pꝛo habitu vt deſcri/
ptum eſt/quandoqꝫ pꝛo aſſenſu ex tali ha/
bitu pꝛocedente/ quandoqꝫ pꝛo obiecto il
lius habitus vel actus/⁊ hoc dupliciter ſi/
cut eſt duplex obiectum qđ ſcimus. Unuꝫ
eſt cõcluſio demonſtrata mentalis vocalis
vel ſcripta. Aliud eſt res ſignificata per cõ/
cluſionem. Unum vocatur obiectum ma/
teriale.aliud foꝛmale ſm thomam. Am
plius ſcientia quocũqꝫ pꝛedictoꝛuꝫ modo
rum accipiatur ſolet ſumi dupliciť. Uno
modo pꝛo vnico vel ſimplici tali habitu vł
actu vel obiecto. Alio modo pꝛo collectio
ne multoꝛum huiuſmodi habituũ vel actu
um vel obiectoꝛum. Queadmodum dici/
mus phicam eſſe vnam ſcientiam/ ſic me/
thaphiſicam/ſic medicinam/⁊ ſic de alijs.
Confoꝛmiter ad pꝛedictas diſtinctio/
nes dicimus/ꝙ accipitur fides quandoqꝫ
pꝛo habitu/⁊ ſic data eſt deſcriptio. Quan
doqꝫ pꝛo actu ex tali habitu pꝛocedente/et
pꝛopꝛie pꝛo interioꝛi aſſenſu fidei/impꝛo/
pꝛie pꝛo actu exterioꝛi qui ex hoc interioꝛi
pꝛocedit. Queadmodum dicimus iſte fi/
deliter agit. Rurſus accipitur fides pꝛo ob

iecto fidei ſcilicet ꝓpoſitione credita ſicut ē
iſte articulus Deus eſt trinus ⁊ vnus/aut
etiam res per hanc ꝓpoſitionem ſignifica/
ta ſicut dicitur deus eſt fides mea. Et hic đ
complexe ſignificabilibꝫ haberi ſermo poſ
ſit quem obmittimus. Poſtremo fides
accipitur quolibet modoꝛum pꝛedictoꝛuꝫ
quãdoqꝫ pꝛo vnico habitu vel actu vel ob
iecto.quandoqꝫ pꝛo collectione plurimo/
rum vel omniũ. queadmoduꝫ in ſymbolo
apoſtoloꝛum/vel athanaſij/vel concilij ni
ceni/vel ſacre ſcripture/ dicimus fidem ca/
tholicaꝫ contineri. Unde ⁊ ſic loquiť atha
naſius dicens. Quicunqꝫ vult ſaluus eſſe
ante omnia opus eſt vt teneat catholicam
fidem. Et de particulari fide ſubiungit/fi/
des autem catholica hec eſt vt vnum deuꝫ
in trinitate ⁊c. Conſequenter notanduꝫ
eſt ꝙ fides pꝛo habitu dupliciter accipitur
pꝛo infuſo ſcꝫ ⁊ pꝛo acquiſito/ſicut eſt etiã
vna ſcientia habitualis infuſa/patet hoc ī
xp̃o ⁊ ſalomone/alia acquiſita qualiter de/
ſcripta eſt qđ eſt habitus firmus per demõ
ſtrationem acquiſitus. Dicamus conſe G
quenter pꝛo declaratione deſcriptionis p̃/
miſſe de fide habituali acquiſita que infu/
ſam p̃ſupponit/vel eideꝫ innititur ⁊ ab ea
foꝛmatur ſi perfecta eſt/ꝙ fides dicitur ha/
bitus firmus/ad differentiã opinionis vel
ſuſpitionis incerte/ſicut ponebat Petrus
abelardi ꝑ beatuꝫ Bernardũ in hoc redar/
gutus. Hec aũt firmitas vel certitudo alia
eſt a certitudine ſpei/qm̃ vna reſpicit intel
lectuꝫ/affectũ altera. Thomas dicit ꝙ cer
titudo eſt ex voluntate figente intellectum.
Addiť in deſcriptione /verus/ ad dr̃am
habitus hereticalis fixi/qualē habent he/
retici. Subiũgitur tãqꝫ ꝓ dr̃a ſpecifica
ad alios omnes habitus intellectuales per
auditũ verbi dei acquiſitus. Pꝛo quo no/
tandũ eſt qđ ratio ſpecifica fidei eſt ꝙ acci/
piat certitudinē ſuam/⁊ veritatē illuſtrati/
uam intellectus humani ab auctoꝛitate di
uina/ quia ſcꝫ deus ita iuſſit vel reuelauit
mediate vel īmediate ꝑ verbũ ſuũ inſpira/
tum interius vel exterius p̃dicatũ/auditũ/
vel lectũ. Et ſic loquiť Thomas ⁊ antiqui
ꝙ foꝛmalis ratio oīm credibiliũ vna eſt ſcꝫ
veritas pꝛima/ita ꝙ aſſentire aliter non eſt
ꝑtinens ad fidem. Et hic requiriť fides in
fuſa ad aſſentiendũ catholice ⁊ hoc fieri nõ
poteſt ſiquis errat in vna tali veritate per/
tinaciter/ quia iaꝫ deeſt ſibi ratio foꝛmalis

credendi alioqn non eſſet ptinax. Hinc
oꝛit dr̃a certitudinis fidei ad certitudinez
ſcie/quoniam illa ſumit ab extrinſecis tm̃
modo p locũ ab auctoꝛitate/altera deducit
ab intrinſecis/ſicut p locũ a diffinitione et
ſimilibꝰ/⁊ ita habemus certitudinẽ vnam
ab extrinſecis qualẽ habet fides/alterã ab
intrinſecis qualẽ habet ſcientia. Et h̃ ſuf/
ficit ad ꝓpoſitum de certitudine/nõ intran
do ſermonẽ de alijs habitibꝰ certoꝝ princi
pioꝛum tam intellectualiũ quã moꝛalium
in quibꝰ eſt certitudo euidẽtie ex terminis
In alijs per expientiã. in alijs per quãdaz
adherentiã voluntatis ſtabilientis ſe ac fi/
gentis in aliquo a quo non vult dirimi ſi/
cut diceremus hominẽ innitentẽ muro ſo/
lido certũ eſſe/qualiter etiã dicimus ꝙ cer/
ta eſt in deo ſpes noſtra/ caritas noſtra/ ti/
moꝛ noſter/ ⁊ ita de reliquis ad affectũ ſpe
ctantibꝰ. Foꝛtaſſis aũt ꝙ ipa fides certitu/
dinem ſuã ſic accipit ex voluntate/que deo
iubente ſeu reuelante credere vult imobili
ter/ credere autem non poteſt niſi volens.
D Ex quo fit vt fides ⁊ habeat meritum. ⁊
captiuet omnẽ intellectũ in eius obſequiũ
quãtũcunq; videant rationes phice/vel hi
ſtoꝛice ſeu grãmatice ſeu fantaſtice/fidei re
pugnantes/⁊ ꝙ ipe ſint nulle ſaltem ab in/
trinſecis ſumpte. Ex quo fit p̃terea qd̃ mo/
do viceuerſa vt ipam fidem neq; expientia
neq; intelligentia neceſſario tollat vel eua/
cuet/quoniã ſic innitit auctoꝛitati prime/
ſiue habeat euidentiã rationis/ſiue nõ ha/
beat euidentiam/ credens in autoꝛitatiua
⁊ non altera pmanet firmitate. vnde Tho
mas expſſe ſcda ſcde.q.ij.arti.x.in reſpon/
ſione ad primũ argumentũ/ſic ait. Quan/
do homo habet voluntatẽ credendi ea que
ſunt fidei ex ſola autoꝛitate diuina/ etiaz ſi
habeat rationẽ demonſtratiuã ad aliquid
hoꝛum/puta ad hoc qd̃ eſt deũ eſſe/non p/
pter hoc tollit vel minuit meritũ fidei/hec
ibi. Ex quo fit inſup qd̃ fides poteſt in pa/
tria manere cũ viſione beata/vel hic in via
pro raptu qualis fuit in paulo/cum intelli
gentia clarioꝛi fide/ qualis fuit ⁊ eſt in do/
ctoꝛibꝰ ↄtẽplatiuis/ ⁊ per anagogicos ex/
ceſſus illuſtratis mirabiliter a montibꝰ et/
nis. Nec obuiat illud apl̃i/fides eſt ſubſtã
tia rerũ ſperandarũ/argumentũ nõ appen/
tium. Nec illud Gregoꝛij fides non habet
meritũ vbi humana ratio p̃bet experimentũ
Quoniã reſponſio patet ex p̃miſſis acute
penſatis. Pro quibꝰ facit exemplũ illud ꝙ
de iſto triangulꝰ habet tres angulos equa/
les duobꝰ rectis/ poteſt idem homo prius
habere certitudinẽ ex autoꝛitate dicentis/
qualẽ nõ opoꝛtet eũ dimittere habita poſt
modum certitudine alterius generis ex de
monſtratione vel expientia fundata. De
niq; deducit ex p̃miſſis pro re quã intendi
mus ꝙ principia tam intellectualia quam
moꝛalia/ſimiliter ↄcluſiones ex eis demõ/
ſtrate. Silr̃ ꝓpoſitiones phice p expientiã
habite/ poſſunt cadere ſub fide/ qm̃ tradi
pñt a deo iubente ⁊ auctoꝛiſante/ ſic qd̃ de
tur aſſenſus eis nõ quia ſint euidentes ſed
quia ſic deus iubet reuelat aut dicit prout
eccleſia catholica vel ſcriptura ſacra nobis
tradit. Unde ↄñter ad hoc dici poteſt nõ
irratõnabiliter/ꝙ fides hic in via ſemp eſt
quodãmodo nõ appentiũ ſub ratione foꝛ/
mali vel obedientiali ipius fidei/ qm̃ licet
veritas prima ſit de ſe euidẽtiſſima ⁊ certiſ/
ſima cui innit/nihilominꝰ ꝙ veritas h̃ pri
ma/ tradiderit credibilia ineuidentia/ vel
alia quelibet ad credendũ/ ſcitur ex ſola fi/
de eccleſie vel ſcripture ſacre/ qꝛ ſcz eccleſia
⁊ ſcriptura ſacra nobis ita tradunt. Unde
ꝙ tobias habuit canẽ/⁊ abꝛahã filium/po
tuit eſſe notũ p expientiã/⁊ ita de innume/
ris/ſed ꝙ iſte veritates ſunt nobis a deo tra
dite p ſcriptoꝛes libꝛoꝝ ↄtinentiũ talia/ et
creditũ eſt/nõ ſcitũ nec euidens. Altera I
diſtinctio/quedã ſunt pure de fide ⁊c̃. ⁊ cõ/
tinet quatuoꝛ gradus. Quedã ptinentia q̃
rum oppoſita ſapiunt hereſim Quedã im
ptinentia tractatu de fide.c.ij. Cõſonãt
noſtre deſcriptioni deſcriptões alie vna eſt
apl̃i ad Hebꝛeos.xi. fides ẽ ſubſtãtia.i. fũ/
damẽtũ reꝝ quas ſpamꝰ q̃ ſunt deꝰ ⁊ xps/⁊
in q̃s tendimꝰ p amoꝛẽ/argumẽtũ.i. certi/
tudo nõ appentiũ vel in ſe vel in rõne obie
ctali ſcz materialit aut foꝛmalit vt dictũ eſt
Item aug. in li. de p̃deſtinatõe/fides eſt co
gitare cũ aſſenſione ea que ad xpianam pti
nent religionẽ. Item yſidoꝛꝰ. fides eſt qua
veraciter cedimꝰ id qd̃ nequaq; videre va/
lemus. Item criſoſtomꝰ. fides eſt ſanctiſſi/
me religionis fundamẽtũ. Item magiſtra
liter. fides eſt virtus qua ea que ad funda/
mentuz religionis ptinent recte firmiterq;
credunt. His itaq; p̃ſuppoſitis ac decla
ratis que in longius trahi pñt/dicamꝰ ↄſe
quẽter ꝙ in ꝓpoſito noſtro fidẽ accipimus
obiectiue p collectione oĩm credendoꝛum

ꝓpoſitōnū ex habitu fidei/ prout deſcri-
pſimus. Unde ſtatim concluditur veri
tas prime ꝑtis noſtre ↄcluſionis principa
lis/ q̄ꝺ he noue aſſertiones que ſpectāt ad
diuina p̄cepta/ ſunt de fide. notando tm̄ il-
lud ariſto. ꝙ oppoſitoꝝ eadem eſt diſcipli
na. Deniq̄ꝫ ꝓ declaratione maiori pla-
cet annotare ad quos moralia precepta in
forma morali p̄cepta in forma vel affectu
articulos ſymboli ſpeculatōis reducanť q̄ꝫ
nis ita ſit ꝙ cuilibet p̄cepto correſpondet
dictamen practicum verum/ q̄ꝺ ita creden
dum eſt ſicut articulus fidei in ſpeculati-
uis. Huic p̄cepto diliges deū correſpōdet
iſtud dictamen. deus eſt diligendus/ ⁊ iſti
non occides/ proximus nō eſt occidendus
gloſa ꝓpria voluntate/ ⁊ ita de reliquis. Di
camus ergo ꝙ iſte articulus/ eſt de articulꝰ
ꝙ xp̄s eſt deus verus de deo vero q̄cq̄d igi
tur iubet faciendū eſt. Jubet aūt p̄cepta le
gis Non occides ⁊c̄. Et Math. ij. ⁊. xxvi.
⁊ alibi multis locis ergo. Jtem articulꝰ eſt
ꝙ ſacre ſcripture ſunt vere/ q̄ꝛ ꝓducunť in
teſtimoniū reſurrectōnis ibi ſcd̄m ſcriptu-
ras/ tradūt aūt ſcripture decem p̄cepta igiť
⁊c̄. Jtem articulꝰ eſt ꝙ ſpūſſanctꝰ locutꝰ eſt
per ꝓphetas q̄cq̄d igiť ꝓphe dicunt ꝑ ipſuꝫ
verum eſt. Fuit aūt moyſes ꝓpha qui tradi
dit decem p̄cepta legis/ imo ⁊ xp̄s fuit ille
ꝓpheta magnus de quo Deut. xviij. q̄ fuit
plenus grē ⁊ veritatis ⁊ ꝑ quem veritas fa
cta eſt. Jtem in duobꝫ p̄ceptis de dilectiōe
dei ⁊ proximi que tradidit xp̄s multis locꝭ
tota lex pendet ⁊ ꝓphe. Sunt igiť de lege
⁊ ꝓphetis ⁊ ↄſequēter omnia moralia pre-
cepta que deducunť ex ipſis. Jtem finis le-
gis ſcd̄m apoſtolū eſt dilectio/ ⁊ vt vnaꝫ vi
tam eternā ↄſequamur. Hoc aūt facere nō
poſſumus niſi ſeruando precepta. Si vis
ad vitā ingredi ſerua mandata. Et iterum
hoc fac ⁊ viues. Jtem ad aliam ꝑtem arti-
culi qui dicit ⁊ ꝓpter noſtrā ſalutem/ q̄ñ ſa
lus nō habeť ſine p̄ceptoꝝ obſeruantia/ ꝑ-
tinent igiť ad hunc articulū vitam eternaꝫ
ſalutem reductiue. Jtem quodlibet prece-
ptum includit in ſe dictamen rectuꝫ ſcd̄m
quod fit bonus actus p̄cepti/ ſicut hoc pre
ceptuꝫ Non occides habet iſtud dictamē.
non licet occidere/ fundatū in hoc vniuer-
ſali p̄cepto Non facias aliīs quod tibi fie-
ri non vis/ quod principium eſt de ſcriptu
ra ſacra Math. ij. ⁊c̄. Jtem articulus eſt ꝙ
eſt vna eccleſia catholica ⁊ apoſtolica id ē
fundata in doctrina apoſtoloꝝ quos ſpūſ
ſanctus docuit omneꝫ veritatem/ ⁊ docere
non ceſſat ſucceſſores/ et ideo eccleſia non
poteſt errare/ ⁊ ita quicq̄d iubet eſt verum.
Jubet aūt decem p̄cepta ⁊ concluſiones ex
eis ergo ꝑtinent ad hunc articulum vnam
ſanctam eccleſiam. Amplius tertio de-
ducamus ꝑ exempla ⁊ hereſis deſcriptio-
nem/ omnis hereſis ꝑtinet ad fidem/ quia
ſcd̄m hieronimū hereſis eſt dogma falſum
fidei orthodoxe contrariū. Conſtat aūt ex
determinatione eccleſie ꝙ multe aſſertio-
nes iudicantur heretice que ſunt circa pre
cepta moralia tm̄modo. Exemplū de iſta
vſura non eſt peccatum mortale. Jtem de
iſta/ fornicatio ſimplex non eſt peccatum
mortale. Jtem de iſta/ non eſt licitum tene
re vxorē fratris ſui/ pro qua Johānes mar
tyr fuit. Jtem de iſta licitum eſt vnicuiq̄ꝫ
non miſſo imo prohibito predicare. Jtem
de iſta populares poſſunt dn̄os ſuos ad li
bitum corrigere. Jtem quilibet tyrannus
⁊c̄. que nuꝑ damnata eſt vt hereticata. Jtē
generaliter/ nulla ꝓpoſitio eſt vera/ que nō
poſſit fieri catholica/ dum ſcꝫ tradiť creden
da in ſacra ſcriptura/ ſicut ad ꝓpoſitum di-
cit hieronimꝰ ꝙ ap̄lus de verſu ethnico vľ
poetico fecit catholicū dum ait. Corrum-
punt bonos mores confabulationes peſſi
me. Unde quid minus de fide videtur q̄ꝫ
ꝙ thobias habuit canem/ ⁊ aaron barbaꝫ
⁊ tamen qui nunc negaret ꝑtinaciter/ eſſet
hereticus/ quia repugnaret iſti articulo.
Scriptura ſacra eſt vera in ſe ⁊ in ſuis ꝑti
bus. fallit igitur hec argumentatio hoc nō
eſt de credibilibus noſtre fidei explicite/ igi-
tur non eſt de fide ⁊c̄. Sequitur ex pre-
miſſis ꝙ geometria ⁊ philoſophica poſſūt
eē ⁊ ſūt philoſophabilia aut geometricabi
lia. Secus de moralibꝫ/ quoniaꝫ illa faci-
unt ad vnitatem eccleſie que debet eſſe vna
nedum vnitate ſacramentorum ⁊ credibi-
lium ineuidentium/ ſed etiam actione ⁊ cō
uerſatione pacifica in agibilibus morali-
bus naturali lege cognitis. ita ꝙ vnitas ec
cleſie preſupponit vnitatem moralē. No
ta de fide que ſupeminet rationi ſemper/ ſi
cut oleum aque. Sic ꝙ incipit fides vbi
ratio deſinit/ ⁊ non poteſt tantū creſcere ra
tio naturalis quin ſupemineat fides ei ⁊c̄.
Jtem conſtat ſcd̄m plurimos doctores
ꝙ expediuit tradere multa ad credendum
generaliter omnibus populis/ quoruꝫ ali-

que ſunt euidentia doctꝫ ad deum eſſe. Et
hoc propter errores phoꝝ ꝛ aliorum/ſicut
in propoſito de preceptis moralibus que
licet ſint euidentia bene diſpoſitis in iudi-
cio rationis/tamē ex ꝯſuetudine ꝑuerſa et
aliunde/multi ꝯtingunt errores/ vt ſtoyci
dixerunt eſſe opus maxime virtutis ſe inte-
ficere/ꝛ in quibuſdam regionibꝫ dicunt eſ-
ſe religioſum occidere parentes ſenes ꝛc.
Item de multitudine vxorum de furtis ra
pinis/de adulterijs in quibꝫ errant homi-
nes/niſi ꝑ legem diuinā doceanť/exemplū
poſſet ꝑponi in caſu noſtro ꝑſenti ꝛc. No
ta tamen qđ ad aſſentiendū catholice/cui-
cūꝗ veritati quātūcūꝗ ſciať ꝑ experientiā
vel demonſtrationē/ requiriť fides infuſa/
que monſtrat ꝛ oſtendit rationem obiecta
lem credendi/ iſtam ꝙ deus talem veritatē
tradidit aut iuſſit per ſe immediate vel ꝑ ec
cleſiam aut ſcripturam ſacram. Nota q̄
modo nulla eſt noua hereſis/ ꝛ ꝙ determi-
natio pape non eſt niſi declaratio vel adie-
ctio pene. Nota ockam libro ſcđo prime ꝑ
tis per totum. Nota quid eſt explicite de fi
de/illđ ſcꝫ quid vere ꝛ clare ſequitur ex his
que ſunt pure de fide ꝛ explicite continen-
tur in ſcriptura. Unde ꝙ xp̄us habuit ner-
uos non explicite ſub hac forma. Simili-
ter ꝙ non omnis mulier habens capillos
rufos non poteſt interfici a quocunꝗ/ ſed
ſequūtur euidenter ex ſcriptura. Nota ꝙ
nulla eſt querela dñoꝝ tꝑaliū quin poſſit
ad conciliuꝫ deduci generale terminanda/
ſi reducatur ad licitum et illicitū/iuxta cō
ſiderationem vltimam illius ſermonis/ꝓ-
ſperum iter. ꝛc. Deinde notanduꝫ eſt ꝙ
in hoc actu plurime rationes ſunt inducte
et ad declarationem ſecunde partis. Sed
qm̄ alibi ſunt tā epilogando ꝙ laciori ſer-
mone deducte/iſtic committuntur Tan
dem reuolando ad principiuꝫ recitabatur
quemadmodum feſtus ad paulum ſe defē
dentem/dixit inſanis paule/ multe te litte-
re ad inſaniam cōuertunt. Non inſanio. re
ſpondit paulus optime feſte/ſed veritatis.
et ſobrietatis verba eloquens. Dehinc cō
uerſus ad agrippam credis inquit Rex a-
grippa/prophetis/ſcio ꝙ credis. Sic lon
ge amplius habeo fas dicere vnicuiꝗ vr̄m
O reuerendiſſimi patres et domini ac do-
ctores omni ſapientia et doctrina pleniſſi
mi/ꝙ creditis ꝓphetis. Illi aūt teſtimoniū
dant de decem ꝑceptis/ꝛ de ſequelis eoruꝫ
qđ diuina veritate fundata ſunt ꝛ ad credē
dum. licet intelligātur impoſita. Gratias
igitur agēs qꝛ patienter vt obſecratio facta
erat/me audiſtis. Sit exoro merces veſtra
deus/quia quid tribuam non habeo. Cre
dite vt facitis veritati/ et tempore libera-
uit vos/ꝛ in eterna tabernacula ſua luce ꝑ
ducet. Preſtante eo ꝑ quē veritas ꝛ gratia
facta eſt Jeſu chriſto qui eſt deus benedi-
ctus in ſecula. Amen ¶ Finit.

¶ Alius ſermo eiuſdē

Contra aſſertōnes magiſtri Johānis par
ui circa ꝑceptum Non occides.

Oportet hereſes eſſe ſicut dicit a-
poſtolus. i. corīh. xi. vt qui pro-
bati ſunt māifeſti fiant in vobis.
ꝓbati inquam per fideꝫ in intel
lectu/per caritatem in affectu/ꝑ exercitatio
nem in effectu. Prouidentia nimiruꝫ diui
ne ſapiētie/que attingit a fine vſꝗ ad finē
fortiter/ſuauiterꝗ diſponit oīa. ſapie. viij.
non fineret mala fieri. teſte aug. ſi non poſ
ſet ſciret et vellet inde bona elicere/ diſpo-
nens finem amoris ꝑuerſi ad finē finis bo
ni atꝗ glorioſi/quod vidit ap̄lus dum ait.
Scimus quoniaꝫ diligentibꝫ deū omnia
cooperantur in bonū. Et ſic omnia inquit
Dauido kartuſieſ vt etiā aliena mala imo
et ꝓpria dum ex peccato conſurgit quis hu
milior. Fit aūt hic ex hereſibus hoc ſalu-
bre quatenus ſicut corde creditur ad iuſti-
ciam/ita fiat ore cōfeſſio ad ſalutē. ad Ro.
x. profitendo ſcꝫ fidem ſuam extrinſecus/
quod cadit ſub precepto obligante ad ſem
per nō pro ſemper/niſi caſibus certis/ qui
poſſunt ad preſens quattuor nominari.
Unus eſt coram infidelibus ꝛ tyrannis ſi
cut tempore martirū. Alter coram perfidiſ
hereticis vt tempore doctoꝝ. Tertius ad
teſtificandū vel reſpondendū ſicut fit corā
iudicibus. Quartus doctrinaliter et iudi-
cialiter erudiendū ſicut fit a prelatis et do-
ctoribus. In caſu primo exercetur patien
tia vti hymnus loquitur/ In ſecundo ſapi
entia ꝛ plerumꝗ conſtantia/iuxta dictum
auguſtini. In tertio meritum acquiritur/
vt dum petrus reſpondit/tu es chriſtus fi-
lius dei viui/dicit gloſa ꝙ fuit hoc ad meri
tum. In quarto doctrinale ꝛ paſtorale offi
cium exercetur. Jo. x. ꝛ Mathei. vltimo et
Malachie. ij. ꝛ petri iij. ꝛc. Ex qua diſtin-
ctione protinus elicitur/ ꝙ quia profeſſio

fidei ſit extrinſecus ad ſalutem nedum oꝛe
ſed etiam geſtu vel opere vt aſſiſtendo con
fitentibus vel docentibꝫ veritatē. Illi pa⸗
tres reuerēdiſſimi ⁊ ceteri qui pꝛidie remā
ſerunt cum alijs aſſiſtentibꝫ/quiq̄ nunc re
manent vel aſſiſtunt/collaudandi ſunt/tā
q̄ beati qui audiunt verbum dei/ſit eoꝛū
merces copioſa deus/quia quid retribuam
non habeo. Qui ex deo eſt/ inquit xp̄s/ v̄⸗
ba dei audit. Timendum eſt quod ſequi⸗
tur refugiētibꝫ/ppterea non auditis quia ex
A deo non eſtis Sed repꝛimo. Cohoꝛtoꝛ
autem per illud apl'i in epl'a dominice cur
rentis oꝛiginaliter ad ephe. v. Nolite fieri
impꝛudentes ſed intelligentes que ſit vo⸗
luntas dei/vt dicamus ei/ fiat volūtas tua
ſicut in celo ⁊ in terra quod vtiq̄ pꝛohibet
fieri triplex ſapiētia terrena/animalis/dia
bolica. Elicitur preterea/ q̄ ſi quis volue⸗
rit teſtimonium ſue fidei palam dicere/q̄ſ⸗
quis ille fuerit pꝛeſertim eruditus/audien
tia ſibi publica dari debet/ meretur inſup.
dum refugit eſſe doctoꝛ nocturnus ⁊ in an
gulis/aliter q̄ nicodemus qui venit ad de
um nocte. Trepidos nēpe ⁊ obſcuros ſue
fidei pꝛofeſſoꝛes arguit xp̄s/dicens que in
tenebris audiſtis pꝛedicate ſuper tecta/qꝛ
qui me erubuerit Luc. ix. et ſermones me⸗
os/⁊ filius hominis erubeſcet eum coꝛam
angelis dei. Itaq̄ ſit fides vniuſcuiuſq̄ in
oꝛe ſit in oculis/ſit in fronte. Ex quibꝰ
ita pꝛelocutis pꝛotinus eliceretur veritas
duplicis vltime partis noſtre concluſiōis
q̄drimembris alias poſite que talis eſt.

Nouem aſſertiones cum ſuis repꝛoba⸗
tionibus iudicialiter nunciate ſpectant ad
fidem etiam explicite. Et ſunt pꝛout in ſce
dula continētur rationabiliter qualificate
Potuerunt inſuper per doctoꝛes ⁊ oꝛdina
rios locoꝛum doctrinaliter ac iudicialiter
condemnari. Sunt deniq̄ per hoc ſacrū
concilium vel per ſedem apoſtolicam d̄ ne
ceſſitate ſalutis repꝛobande ⁊ hoc vere vel
interpꝛetatiue. Ad elucidatōem poneba
tur caſus longus/ dans intellectum de a ⁊
b vaſallis C regis. Additus eſt caſus bre
uis iſte/quilibet tyrānus ⁊c. ppoſite ſunt q̄
tuoꝛ cōcluſiones/rn̄ſum eſt per concluſio⸗
nem hanc quadrimēbꝛem tam firmiter in
ſermone q̄ certitudinaliter apud me eſt in
coꝛde/quia quod ſcimus loquimur ⁊ credi
di pꝛopter quod locutus ſum. Nam ⁊ vbi
intenderis/ait iulius ceſar ingeniū valet.

Nemo aūt facere metuit ſm vegetiū quod
optime didiciſſe cognoſcit. Vis bene loq̄
dixit ſocrates/nil loquere niſi quod bn̄ di⸗
diceris.

Et quidē pꝛima pars cōcluſionis D
ſufficienter pꝛobata ex pluribꝫ foꝛ
te verbis q̄ neceſſe fuit eruditis in theolo⸗
gicis ſermonibꝫ/ ſed foꝛtaſſis non pluribꝫ
quā opoꝛtuerat pꝛo nō eruditis. Itaq̄ de⸗
ducta eſt hec pars ex q̄druplici radice. Ex
fidei deſcriptione que eſt habitus certus ⁊
verus per auditum verbi dei acquiſitus.
Ro. x. ⁊ Heb. xi. Cuius fidei obiectum eſt
pꝛopoſitio credenda. vel collectio pluriū
ac omniū credendoꝛū/ſicut accipit athana
ſius in hoc ſimbolo. Quicūq̄ vult ⁊c. Al's
fidei acceptiones reitio niſi pꝛo quanto fi⸗
des infuſa requiritur ad credendū catho⸗
lice. Dehinc ſcripture ſacre teſtificatio⸗
ne quoniā omnia in ſacris ſcripturis bib⸗
lie contenta/foꝛmaliter vel ſn̄ialiter ⁊ in ef⸗
fectum. Et per cōſequens decem pꝛecepta
ſunt de fide/quoniā cū oppoſita aſſertōe p
tinaci non ſtat fides. vnde gratianus ius
naturale eſt quod in lege ⁊ in euangelio cō
tinetur/quo quiſq̄ iubetur facere quod ſi⸗
bi vult fieri/ ⁊ phibetur inferre qd̄ ſibi no⸗
lit fieri. Dehinc ex eccleſie obſeruatione/
que damnat vt hereſes nedū illa que ꝯtra⸗
riantur articulis ſpeculatiuis noſtre fidei/
vt iſta deus eſt/verūetiam ꝯtrariant pꝛin⸗
cipijs ⁊ dictaminibꝫ pꝛacticis/vt q̄ deꝰ eſt
diligendus ſup omnia ⁊ pꝛoximus ſic nos
In quibus duobus tota lex pendet ⁊ pꝛo⸗
phete/que vtiq̄ lex eſt fides noſtra vel d̄ fi⸗
de. Unde in ſcripturis ſacris auguſtino te
ſte quicquid alibi noxiū eſt dānatur. De⸗
niq̄ ex hereſis deſcriptione quā Hieroni⸗
mus dicit eſſe dogma falſum fidei oꝛtho⸗
doxe cōtrarium. Et illic habita eſt diſtin⸗
ctio q̄ quedā ſunt pure de fide ſub quadru
plici gradu/quedam pertinent ad fidem ⁊
oppoſita ſapiunt hereſim/quedam ſūt im⸗
pertinentia/quia non apparet quod repu⸗
gnant vel ſequantur ad fidem. Infereba⸗
tur hoc coꝛollarium q̄ hec ꝯſequentia im⸗
poſſibilis eſt ⁊ hereticalis/decem pꝛecepta
legis ſunt euidentia in lumine naturali/er
go non ſpectant ad articulos fidei/ nec ex
eis deducuntur. Ex hinc rationabilit̄ mo⸗
tus fuit reuerendiſſimus magiſter petrus
de verſa. exhibere ſcedulam quam tradidit
alij vero dicūt/volūt quibuſdā hereticare/

videāt ne ex erroꝛibꝫ ſe inuoluāt ꝛc.
P Ceterum ꝑ ſcōe partis deductione
ſunt inducte contra pꝛimā aſſertio
nem licitū eſt vnicuiqꜫ ꝛc. Ratōes
in triplici quaternario ꝛc. Fundatꝛ pꝛima
ſup hui⁹ aduerbij ſatiue. Maxime iam ꝑ
ſertim iā ſpecialiter/ gallici me ſinernit qꝛ
ꝑſupponūt veritatē illius qđ ꝑcedit. Alte
ra ſup hoc cōplexo abſqꜫ mandato quocū
qꜫ vel ꝑcepto deducendo ad ꝯtradictionē/
quia lex dei mandatū eſt ꝛc. Tertia ſup in
tellectu plano ac reſoluto hui⁹ ꝑcepti Non
occides ſcꝫ hominē ꝓpꝛia voluntate. Sed
vel iubente deo ꝑ reuelationē/ vel ꝑ publi
ce admiſtrationis admiſſionē. Math. xxv
et. xxvi. Omnes qui gladiū acceperint ꝛc.
Gloſa ꝓpꝛia auctoꝛitate ꝛc. Unde lex occi
dit ⁊ nō homo Mihi vindictā ꝛc. Quar
ta ſup defectu iuriſdictionis vł iudiciarie
poteſtatis in occidente tyrānū ſicut ponit
aſſertio. Quis es qui iudicas alienum ſer
uum ꝛc. Ad Ro. ij. Fundatur pꝛima ra
tio ſcđi quaternarij ſup ꝯdēnatione triū ar
ticuloꝝ huſſ ⁊ wicleff/ de ꝑdicantibꝫ abſqꜫ
miſſione/ de popularibꝫ coꝛrigentibꝫ ad li
bitum dn̄os/ ⁊ dn̄is bona eccleſiaſticarum
rapientibꝫ ꝛc. quoniā occiſoꝛ in caſu aſſer
tionis ⁊ peius facit quā in his caſibꝫ tribꝫ
fiat. Fundabatꝛ altera ſup omni policia ve
ra vel ꝑtenſa/ vt pueroꝝ ſub magiſtro/ ⁊ in
ter ſe vt latronum vel paganoꝛum/ imo vt
demonuꝫ pro ſtatu preſenti. Math. xx. vt
omniū bonoꝛum quibꝫ omnia oꝛdinate fi
unt. Eſt aūt oꝛdo parium diſpariūqꜫ reruꝫ
vnicuiqꜫ ius ſuum tribuens iniqua non
vſurpans. Tertia ſuper ꝯ̄pationem tyranni
dis ad hereſim ⁊ alia vicia deterioꝛa propꝛ
que nō veniunt homines paſſim occiden
di ⁊ quomodolibet ⁊ abſqꜫ mādato. Quar
ta ⁊ octaua in oꝛdine ſuper cōpatione non
habentis auctoꝛitatē iudiciariā ad haben
tem/ ſicut eſt rex/ qui quideꝫ rex non poſſit
ſine iuriſ oꝛdine non monitū non vocatuꝫ
non conuictū interficere/ quātominus er
go cenſendus eſt dare auctoꝛitatem impli
citam vel interꝑtatiuam alteri cui nō man
datum eſt/ imo legibus regis pꝛohibitum.
Pꝛo his loquitur feſtus Act. xxv. Et nico
demus. xvij. ⁊ in lege. Quod iuſtum eſt iu
ſte exequeris. Demū pꝛima ratio tercij
quaternarij fundabatꝛ ſuper multiplici no
toꝛietate iuris aut facti/ que requirebatur
pꝛo qualibet circūſtantia ſeu clauſula hu
ius aſſertionis/ vt ꝙ notorium eſſet talem
machinari ꝛc. quoniā ex incertis nullo pa
cto poteſt certa moꝛs inferri. Et ſi non po
teſt quis occidi ad teſtimoniū vnius quā
tominus nulli⁹. Altera qđ hec aſſertio quā
tūcūqꜫ circūſtantionata nō poteſt habere
veritatem de pꝛiuata ꝑſona extra caſum di
uine reuelationis notoꝛie/ vel caſumineui
tabilis neceſſitatis ſicut ex rationibꝫ aduer
ſarioꝛum/ quas quidē pꝛidem vidimus ſa
tis conſtat. Nec tamen caſus iſte neceſſita
tis ſemꝑ excuſaret. Fūdabatur vndecima
ratio exaggerando qđ hec aſſertio ſe pꝛeiu
dicialem oñdit ad omne genus hominum
actiue ⁊ paſſiue licet cōtracte poni videatꝛ.
Extendit ſe ad papā/ ad ep̄os/ ad abbates
ad pꝛincipes/ ad patres/ ad maritos/ ad ſa
cerdotes/ clericos/ populares/ ⁊ ad omnes
in cōmuni/ patet ꝯſideranti qꝛ cuilibet ta
li dici poteſt. Tu es tyrānus vel machina
baris in moꝛtē dn̄i tui. Poſtremo ꝑ quar
ta ratione. xij. in oꝛdine ⁊ vltima/ fiebat epi
logus ſic arguendo. Contradictoꝛia hui⁹
aſſertionis que eſt ꝑticularis vel ſingula
ris negatiua eſt vera ⁊ katholica/ igitꝛ iſta ē
falſa ⁊ nō catholica ⁊ ꝯñter heretica/ qđ te
net ꝑ legē ꝯtradictoꝛiaꝫ/ ⁊ ꝑ dicta ariſto. et
dioni. qđ verū ⁊ bonuꝫ ſunt ex omnibꝫ cir
cūſtantijs/ falſum aūt ⁊ malū ex vnica/ añs
eſt manifeſtū in multis caſibꝫ/ vt dum occi
dens nō habebit ſufficientē notorietatē vt
procedat ad certā moꝛtē nō moniti nō con
uicti ꝛc. vel dū poteſt ſeruare iuramētū fide
litatis/ vel eſt ſacerdos. Et ꝓuideri pōt re
gi ꝑ alterū vel alio mō ꝛc. Exclamabit hic
aliquis ⁊ dicet ponim⁹ caſum neceſſitatis
extreme. ponim⁹ qđ oīa ſunt notoꝛia q̄ pre
ponūtur. Rn̄ſio. Quod hic non inueſtigo
qđ alij dicāt. ſed quid ponit aſſertio/ ⁊ in q̄
bus terminis ſe regulat. Replicabit alter di
cens trūcata eſt aſſertio. Rn̄ſio qꝛ nec hoc
pronūc inquiritꝛ q̄uis nō deſint teſtes hic
etiā p̄ntes om̄i exceptione maioꝛes ꝙ ni
hil trūcatū eſt ꝛc. Supſūt auctoꝛitates ſā
ctoꝝ. ſupeſt multitudo exēploꝝ ⁊ hiſtoꝛia
rū. Sed interim diſcurram⁹ ꝑ alias octo Q
aſſertōes ⁊ ad hec inducēda poſtmodū. po
nit itaqꜫ ſcđa aſſertio ſic/ leges naturalꝛ mo
ralis ⁊ diuina auctoꝛiſant vnūquēqꜫ ſubdi
tū de occidēdo vel occidi faciēdo dictū tyrā
nū/ dānatꝛ vt erronea in fide ac moꝛibꝫ ⁊ le
gibꝫ naturali moꝛali ⁊ diuine iniurioſa.
Deducitꝛ hec ꝯdēnatō ex radice q̄drupliciं

ſmo qđ eſt inſana ⁊ ſacrilega. Prima qꝛ le/
ges diuina naturalis ⁊ humana ꝓhibēt ex
plicite ⁊ expꝛeſſe qđ nemo accipiat ſibi hono
rē iudiciariā vel dñandi ius in iuriſdictio/
nem/ſed qui vocat̄ ſicut aaron patet in epi
ſtola ad hebꝛeos. Non igit̄ auctoriſant nō
vocatum alioquin ſed ſupma lex ſcꝫ diſſen
ſionis deus in quo eſſet. Eſt ⁊ ꝯtra apl̄m.
Nec daret vnicuiqꝫ qđ falſum eſt/⁊ ſic eſſet
ſumma ꝑuerſio modi ſpeciei ⁊ ordinis/di/
cit lex/iudicioꝝ vigoꝛ iuris publici tutela
in medio ꝯſtituta eſt ne quis de aliquo q̄n
tūcūqꝫ ſceleribꝫ implicito aſſumere valeat
vltionē. Hec eſt etiaꝫ lex pueroꝝ. Nota de
bꝛuto cur filiū occidit. Qui inſcio princi/
pe/inquit lex/bellū gerit reus eſt leſe maie/
ſtatis. Altera radix ē quoniā leges diuina
naturalis ⁊ humana ꝓhibent ne idē ſit er/
ga alterū pars iudex ⁊ teſtis quod ſoli deo
ꝓpꝛiū videt̄. Unde duꝫ ex officio ꝓcedit
iudex ꝯtra errores qui ſunt ſicut leges leſe
maieſtatis pars rea ꝯſtituit̄ promouēs vel
inſtigans tenens locuꝫ partis accuſantis/
propterea repꝛobari nō poteſt ſnīa iudicis
in cauſa appellationis vel aliter ipo nō vo
cato vel audito. Amplius tertia radix ē qꝛ
ſm̄ leges diuinā naturalē ⁊ humanā. Nō
debet ex incertis cauſis ⁊ cōiecturis/ vel ex
eis que ſecrete gerunt̄/ſicut ſunt machina/
tiones ⁊ cogitatōnes cordis/publice puni
ri/p̄ſertim ad mortē/ qꝛ cogitationis penā
nemo meret̄ quo ad forum ſcꝫ p̄ſentis vite
ſecus quo ad forum ꝯſcīe. Nemo inq̄t lex
ad teſtimoniū vnius moriet̄. Demū quar
ta radix eſt qꝛ nemo vellet qđ a non iudice
ſuo dānaret̄ ad mortē/ p̄ſertim non vocat⁹
non auditus nō monitus. Lex autē natu/
ralis dicta eſt ⁊ ſumpta Math. vij. Omnia
quecūqꝫ vultis vt faciant vobis homines
⁊ vos eadē facite illis. vultis gloſa velle de
betis. Procedam⁹ ad repꝛobationē ter/
tie ſimul ⁊ quarte aſſertionū/qꝛ ꝯnexe ſunt
⁊ ſic habent/licitū eſt vnicuiqꝫ ſubdito ho
noꝛabile ⁊ meritoꝛiū ⁊c̄. Et dicunt in ſnīa
ꝙ quilibet tyrānus poteſt ⁊ debet occidi a
quocūqꝫ viliter ⁊ ꝑ inſidias ⁊ quomō hoc
eſt ꝓpꝛia moꝛs qua debent moꝛi/ occidere
ſcꝫ ita eos. Aſſumit̄ pro repꝛobatōne qua/
druplex fundamentū pꝛimū ſumit̄ ex cauſ
cōdendi decretalē illam in concilio lugdu/
nieñ. li. vi. pro humani/quarum pꝛima eſt
ne quis xp̄ianus ſubito ⁊ impuiſe moꝛiat̄
in periculū dānationis eterne/qđ ibi dicit̄
hoꝛrenda inhumanitas deteſtādaqꝫ ſeui/
cia. Altera quoniā omnis poteſtas tribuit̄
a dño ad iuſticiā rectūqꝫ iudiciū exercēdū.
Tertia quoniā hoc in xp̄ianitatis obpꝛo/
bꝛiū exit. Alterū fundamentū ex repꝛoba/
tione inſidiarū/ dum frater ꝑ mēdacia aut
ꝑiuria aut ꝑ finem illicitū ſicut notat tho/
mas ſcđa ſcđe. q. de inſidijs. vnde lex dicit
hominē homini inſidiari nefas eſt. Et exo
di. xxi. Si quis per induſtriam ⁊ per inſi/
dias occiderit pꝛoximū ſuum/euelles eum
ab altari meo vt moꝛiatur. Conſtat autēꝫ
ꝙ inſidijs de quibus fit hic mentio concur
runt frequenter hec tria/ mendacium/per/
iurium/ac finis. ſ. ſubita moꝛs ⁊ vilis alte
rius cui fides data erat. vnde et ſi quedam
poſſunt eſſe inſidie iuſte/non tamen iſte at
tentis medijs ⁊ fine ⁊ non diffidatōe. Su
mitur aliud fundamentū ex dictis ſancto/
rum repꝛobantiū in Judith hier. ⁊ ſimili/
bus mēdacia ⁊ fictiones falſas/ licet in eis
collaudetur zelus ad cultum dei ⁊ ſaluatio
nem populi/ ⁊ oppoſitum ſentire hereticū
eſt vt deducit augu. ad premiū ⁊c̄. Demuꝫ
pꝛo quarto fundamento ſumitur deſcri/
ptio tyranni data ab aſſertione. Tyrānus
eſt qui in republica non iure pꝛincipatur
vel pꝛincipari conatur. Conſtat enim iu/
xta venerabilem Egidiuꝫ de roma/ in ſuo
de regimine pꝛincipum/ ⁊ experientia lo/
quitur/quod vix eſt aliquis dominus qui
non tyrannus in aliquo iure vel interpꝛe/
tatione iudicetur. Et ita debebit actiue et
paſſiue viriliter et inſidioſe per ſubditos
interfici. Cuius falſitatem deducit oreſine
ſuper quinto politicoꝛum/vbi Ariſtotiles
dicit ꝙ boni non faciunt ſeditionem.

Ueniamus conſequenter ad quintam
ſextam ſeptimam ſimul aſſertiones/que di
cunt regeꝫ debere amare remunerare ⁊ glo
rificare talem moꝛtem ⁊c̄. He tres ſimul ex
incōuenienti quadruplici repꝛobantur.
Primo quidem/quia rex teneretur amare
remunerare et gloꝛificare peccata/qui ideo
poſitus eſt in vindictam malefactoꝝ. Nō
enim ſine cauſa gladium poꝛtat ſicut dicit
apoſtolus. Unde ⁊ ſi poſſet ad temp⁹ diſſi
mulare vindictā ſicut fecit dauid đ Joab.
Nō tñ pōt abſolute remittere culpaꝫ/ p̄ſer/
tim in nō penitēte ſed pctm̄ iuſtificāte pa/
lam/⁊ in eo ꝑſeuerāte/in ſcandalū ſubdito
rum/que iuſtificatio neqꝫ in Chaym/neqꝫ

ĩn anthiocho ſceleratiſſimo/ nec in Juda
pfido inuenta eſt/ quia dixerunt peccaui.
Amplius ſcdo quia rex p has aſſertiones
deducitur nedū ad peccatū mortale ɔmit⸗
tendū/ ſed ad hereſim dum dicitur qd tene
tur tanqȝ licite laudabile ⁊ meritoriū ama
re remunerare ⁊ laudare id qd de ſe iniquū
eſt. Et quia dicente ſapiente. Qualis eſt re
ctor ciuitatis tales ⁊ habitātes in ea/ ⁊ clau
dianus ait. Regis ad exemplū totus ɔpo
nitur orbis/ ſequeretur hereticatio omniū
fere ſubditoꝝ. Attendant hic omnes pſer⸗
tim domini cōmiſſarij/ qualiter hec mate⸗
ria tangit plures ⁊ magnos ĩmo maximos
quia regem cū toto clero ſuo/ quibꝫ impo
nitur nedū hereſis ſed qd ſunt heretici/ dū
eoꝝ ſnīa pronō catholica reprobatur/ qr de⸗
terminare falſaȝ doctrinā pro vera nequit
fieri ſine ptinacia/ vt deducit okam quarto
prime. Rurſus tertio includitur hic blaſphe
mia cōpatio de michaele ⁊ phinees/ quaſi
michael occiderit luciferū ſine mādato dei
⁊ pcepto quocūqȝ. Similiter ⁊ phinees ipſȝ
zambri quoꝝ patet oppoſitum tam ex rōe
quā ex eplā iude de michaele/ qui nō eſt au
ſus inferre blaſphemiam ⁊c. ⁊ de phinees
Numeri. xxv. Unde ſi phinees occidiſſet
licite ſine mādato adulterū vel ydolatram
zambri/ cur nō ſimiliter tūc ⁊ nūc alter idem
poſſet. Sic argueretur de moyſe reſpectu liti
gantiū. Deniqȝ notatur vt ex aſſertione ter⸗
tia/ ſicut etiā res ſe habet/ qd hec peſtifera
doctrina multiplicata eſt p pplos ⁊ regna
ſub eplis ⁊ ppoſitionibꝫ has aſſertiones cō
T tinentibꝫ. Deducamus ꝑpterea falſitatē
octaue aſſertionis ad intellectū ponentis/
quoniā ſi liceat vnicuiqȝ iudicare de lege
diuina/ vt de iſta. Non occides/ ⁊ eam inter⸗
ptari ſm epykeyam ſuā ⁊ ɔſciā relinquen
do planū rotundū ac ſolidū ſenſum poſitū
per doctores ſanctos epick ⁊ ɔſcia quilibȝ
poterit ſcripturā intelligere ſacrā aliter qȝ
ſpūſſanctus efflagitet/ qd eſt heres ſm deſcri
ptionē hieronimi/ Et hec incōueniētie ɔſe⸗
quūtur. Primo qꝫ poterit quilibet interp⸗
tari pceptū illud. Non furaberis. Sicut i
uentus eſt vnus dogmatizans qd p nutritō
ne pueri bone indolis ad eruditōȝ theolo
gie vel vtilitatē reipublice/ poterit rapi pe
cunia a diuite. alij qd licebat ɔmittere vſu
ram p ſubleuatōe paupeꝝ. Alij qd ſymo⸗
niā p neceſſitate ecclie. Alij qd rapinā pro
fundandis eccleſijs vel hoſpitalibꝫ nemo

aſpiciēs ad malū ⁊c. Amplius ſcdo idem ar
guitur de hoc pcepto. Nō mechaberis. qr di⸗
ceret aliquis rex vel ppotēs/ ſterilis ē vxor
mea/ recipiā alteram ne ſucceſſione defrau
der heredis. Alter idem faciet p multiplica⸗
tione plis ad cultū dei. Rurſus tertio ɔtin
git hoc idē circa pceptū hoc. Nō mentieris
Mentiar inquit aliquis vt saluē pximū
vel meipm a morte ſeu dāno ſeu vitupio.
Mentiar ad ſalutē alioꝝ corpalem vel ſpi
ritualē. Mentiar vt licenti⁹ pdantur impij
tyrāni vel heretici/ ĩmo ⁊ ɔfeſſionē reuela⸗
bo ne pdantur reliqui. Poſtremo licebit eti⸗
am ſic parentes occidere in ſenectute ne lā
guēt diutius ſic occidere ſeipm ad euitatio
nem indigentiā ſeruitutis vel ſtupri vel cō⸗
tumeliā dei/ ſic fuerit temp⁹ dum omnis q
interficiebat xpianos arbitrabatur ſe obſeq⸗
um pſtare deo. Jo. xvi. ⁊c. Aduertitis āt
qȝ late pateat hec ruina/ ſi cuilibet non ſm
legē viuere ſed de lege iudicare licuerit/ cō⸗
tra illud decretū vulgatū. Eius eſt interpre
tari cui⁹ eſt condere legē ⁊ illud augu. de ve
ra religiōe diſ. iiij. c. In ipis tpalibꝫ legibꝫ
vbi dicit qꝫ dū inſtitute ſunt leges nō lice⸗
bit etiā iudici de eis iudicare ſed ſm ipas/
vñ fatemur ſenſū legis nō verba facere ſē
ſum lrālē/ ſed de ſenſu piti diffiniūt nō qli
bet p ſeipo. Deniqȝ cum ex ſolo ſenſu lrāli
ſcripture ſumitur efficax argumētū ſolidū/ ſi
lrālis ſenſus ſcripture in aliquo falſus di⸗
ceretur ⁊c. Tandē reprobetur aſſertio. ix. q i V
ſcedula min⁹ dānata ē rigide i caſu ſocieta⸗
tis iuramēti/ heretica ē/ ſacrilega ē/ pnicio
ſiſſima ē. Primo quidē qr piuriū ſm gen⁹
ſuū ſi thome creditur graui⁹ eſt homicidio/
qm eſt ĩmediati⁹ ɔtra deū ⁊ ɔtra pceptum
prime tabule. Cedit inſup in ſubuerſionē
grauiorē toti⁹ reipublice dū vinculū ei⁹ qd
eſt iuramētū/ rūpitur ⁊ diſſoluitur. vñ iuramen
tū eſt oīs ɔtrouerſie finis ſm aplm. Por⸗
ro ſi pder de⁹ oēs q loquūtur mēdaciū/ ita qꝫ
nulla adiectōe pōt licitū fieri/ qd de piurio
cēſebim⁹ iudicādū. Negetur rō aug. ⁊ qre mē
daciū nō recipit ɔpēſatōeȝ vt fieri licitum
poſſit. Rurſus exēplis ſacre ſcripture doce
mur. iiij. regū ⁊ palipo. i fine qd ſedechias
cū toto pplo iudeoꝝ iō pempt⁹ ē qr n̄ tenue
rit pactū cū idolatra nabuc. ſeduct⁹ p ſacer⸗
dotes dñtes qd cū ydolatre pfido ⁊ tyrāno
fed⁹ initū non tenebat ex quo erat ſine fide
Exemplū aliud eſt de ſymeon ⁊ leui quib⁹
iam maledixit pater quia fregerāt pactū cū

ſicbimitis initum: Exemplū aliud apud
gētiles de regulo et fabricio ac multis ſimi-
libus d̄ quibus loquit̄ Cycero .iij. de offi.
Notetur quid recitet tempe hannibalis de
duob; remiſſis ꝑ romanos. Exemplū de ꝑ-
fidia carthaginē̄. que ſubuertit eos/ qui-
bus dictum eſt ꝑ quos deus iurabit ⁊ vbi.
Exemplū de fide militū de fide mercatorū
de fide iohānis regis francie/ ⁊ alioꝝ cotti-
die ſine numero/ ꝯſtat ſeruaſſe et hodie ſer-
uare cōfederationes et vltra iuramēta. Ne-
dū in p̄iudiciū tpale ſui vel ſuoꝝ/ ſed etiaʒ
in p̄iudiciū vite ꝓprie/ qd̄ eſt vltimū p̄iudi-
cioꝝ tempaliū. Nota de lūbardis. Nota d̄
lothringis q̄ reducerent̄ captiui a ſuis ſi fu-
geret. Denicꝫ queritur ſi cōfederatus de q̄
loquitur hec nona aſſertio/ poterat ſeruare
iuramentū ſuū non occidēdo vel occidi fa-
ciendo tyrānū illuʒ cū quo iuramentū ⁊ fe-
dus habebat/ ⁊ ſi ſic/ tenebat̄ illud obſerua-
re/ cum non cederet in p̄iudiciū anime ſue
vel ſalutis eterne. Si vero nō potuerit ob-
ſeruare cōſequetur. Primo qd̄ tenebat̄ de
neceſſitate ſalutis tyrānum illū ſibi cōfede-
ratū vel occidere vel occcidi facere/ qd̄ imp-
batum eſt prius/ q2 non erat iudex eius vt
ſupponitur et q2 iudex etiā obſeruare fideʒ
hoſti debet. Sequit̄ preterea qd̄ talis pre-
ſentiens illum eſſe tyrannū/ dignuʒ morte
cui nec ſeruanda fides erat ſ̄m euʒ/ iurauit
in mendacio/ et in dolo malo. Unde litte-
ralis intellectus planus ⁊ groſſus apd̄ om-
nes iſtius p̄cepti. Non piurabis. ꝙ eſt om̄e
iuramentū deliberate et licite factū/ tenen-
dum eſt etiaʒ vſcꝫ ad p̄iudiciū mortis tem-
poralis/ qm̄ plus tenetur obſeruare fidem
ſuaʒ que eſt quedā integritas et virginitas
anime q̄ꝫ corpus ꝓprium vel alienū/ ⁊ eſt or-
do rectus caritatis. Promiſeramꝰ indu-
cere rationes cū auctoritatib; et hiſtorijs/
ſūmabimus illas/ plures itacꝫ cōtinentur
ſecūda ſecūde. q. v. ⁊. q. viij in aug. ⁊ hiero.
Plures in ſūma confeſſoruʒ ſuꝑ his voca-
bulis bellū/ homicidiū/ inſidie/ periurium
Sanctus thomas ad idem ſcd̄a ſcd̄e que-
ſtioni .lxiiij. m̄ltis articulis et queſtione de
inſidijs/ et queſtione de iuramento. Item
queſtione penultima ſecundi. Item libro
primo capitulo. vij de regimine principuʒ
ad regem cypri/ determinans hanc queſti-
onem ex intentione/ fundans ſe in hac au-
ctoritate petri. Serui ſubditi eſtote in om-
ni timore dominis nō tantuʒ bonis ⁊ mo-
deſtis ſed etiam diſcolis. Exemplificat de
multis romanoruʒ imꝑatoribus ſub qui-
bus xp̄iani paſſi fuerunt ſponte/ licet eos
potuiſſent occidiſſe/ vt pater de ſacra legio-
ne thebeorum. Sarreburien̄. inſuper qui
ab alijs diſtorte vel truncate allegatur facit
ꝓ dictis. libro tertio caplo. xvi. Ubi dicit
ꝙ tyrannus eſt qui vult contra leges domi-
nari. Et libro viij. caplo. xix. tradit ꝙ nul-
lus quantumcumcꝫ tyrannus etiā notori-
us et intolerabilis interficiendus eſt con-
tra iureiurandum/ necꝫ ꝑ veneuʒ. Exem-
plificat de dauid reſpectu ſaul. Et tandem
dat conſilium ſimile ſancto thome. Sed
addi poteſt ꝙ ꝑ generale conciliū poſſunt
tyranni iudicari vel deprimi non ꝓpria pre-
ſumptione. Eſt ad idem allexander de ha-
lis diffuſe tertia pte ſumme ſuper hoc p̄ce-
pto. Non occides. Ad ideʒ aug. libro de li-
bero arbitrio. ⁊ ſecunda cōtra fauſtuʒ. Ad
idem libro de vitijs tractatu de ira capitu-
lo. xij. Ad ideʒ leges ciuiles. Exempla ſūt
in ſcriptura de chayn ſceleratiſſimo de q̄
non licuit alteri vt interficeret eum. Item
de iudeis qui licet xp̄m reputarent tyrānū
peſſimum/ noluerunt tamē interficere ꝓ-
pria auctoritate. Concludamus tamen
ex iſtis omnibus veritatē ſcd̄e partis con-
cluſionis noſtre principalis/ ſcʒ qd̄ he no-
uem aſſertiones/ rationabiliter ⁊ catholice
ꝓut in ſcedula cōtinent̄ repbate ſunt ⁊ qua-
lificate/ imo profiteor cuʒ reuerendiſſimo
patre domīo cardinali cameracen̄. ⁊ firmiſ-
ſime teneo ⁊ nullatenus dubito/ quod hec
doctrina eſt heretica ⁊c̄. et damnata ꝑ hoc
cōciliū in iſta. Quilibʒ tyrānꝰ. ⁊c̄. Nec ſuꝑ
hoc opꝫ me Judicio cōcilij tāq̄ꝫ ſim dubi-
us ſubmittere/ q2 crederem me peccare fa-
ciēdo de fide certiſſima/ rē incertā. Habēt
ecce criminatores qd̄ intendūt/ me ꝯfiten-
tē qd̄ opponūt ⁊c̄. Elicit̄ ex his qd̄ nullus
a ꝯmiſſiōe circa materiā fidei/ repellenduſ
ē tāq̄ꝫ ſuſpectꝰ/ ſi dixerit hāc eē fidē ſuā/ quē-
admodū fecit ideʒ Reuerēdiſſimꝰ pr̄ dn̄s
Cardi. Camera. p̄ceptor meꝰ clariſſimꝰ ad
requeſtā Sereniſſimi regis romanorum
Sicꝫ p̄fulgidū decꝰ canoniſtaꝝ ⁊ flos gra-
tiſſimus dn̄s Cardinalis floren̄. Cōfeſtiʒ
vt alias me p̄ſente legit has aſſertōnes ad-
miratus. Et potuerunt inquit in vomere
defenſores quin mox fuerint aliqui contra-
dictores/ adeo ſibi manifeſtus error vide-
batur. Sequitur tandem Juramen-

tum fuiſſe licitum de repugnando talibus
erroribus. Tertia pars cōcluſionis pri
cipalis.

Demōſtratis itaqꝫ duabus primis
partibꝫ noſtre concluſionis/ita vt
non ſit relictus dubitationis ſcru/
pulus/apud illos qui nolunt fieri impru/
dentes/ ſed intelligentes que ſit voluntas
dei. Nam ⁊ ratio euidens ⁊ autoritas con
uincens. et hoc ſacrum concilium deter/
minans multipliciter hoc credere tradunt
et impellunt ⁊c̄. Expediamus nos breuio
ri ſermone de partibꝫ reliquis duabꝫ. Di/
cit tertia pars ꝙ he nouem aſſertiones po/
tuerunt ꝑ doctores ⁊ ordinarios locorum
doctrinaliter ac iudicialiter condemnari.
Stabiliamus hoc quadrupliciť. Pri/
mitus in iure diuino/ſpectat itaqꝫ ad prela
tos etiam inferiores paſcere gregem pabu
lo doctrine Jo.x. Bonus paſtor ⁊c̄. ⁊ Ma
thei vltimo docete omnes gentes ⁊c̄. Iſaie
lviij. clama ne ceſſes. Hieremie.xxiij. ve pa
ſtoribus ⁊c̄. Eze.xxxiiij. ve paſtoribus iſrl̄.
Ex.xxij. ſi ſpeculator vidit ⁊c̄. Et ſile eiuſ/
dem tertio Si dicēte me ad ipm̄. Treñ.ij.
ꝓphe tui viderunt ⁊c̄. Deut.xiij. ⁊ xvi. Cō/
tra hereticos prima ad thim̄.iiij. ad Titū
iij. ad Galatas.ij.v.⁊.vi. Item actuū.xx. at
tēdite vobis ⁊ vniuerſo gregi ⁊c̄. Ex quibꝫ
omnibꝫ fundatū eſt in ſcriptura ſacra q̄ꝺ
doctores ⁊ prelati poſſunt ⁊ debent popu/
lum ſubditum in doctrina ſana paſcere et
ne errent prouidere. Stabiliamus ſcd̄o ꝑ
tem eādem ex iure naturali ⁊ poſitiuo. Et
naturali quidem quo pater debet erudire
filios/ſapiens inſipientes docere/ videns
cecos ducere. Caput in mēbra influere ſē/
ſum/ ⁊ ita de reliquis ſimilitudinibꝫ natu/
ralibus. Ex poſitiuis vero iuribꝫ iudicaẗ.
extra de hereticis ca. ad abolendā ⁊ ca. ex/
cōmunicamus. ⁊ ca. ſicut. ⁊ extra de ſymo/
nia licet hely. et. lxxxiij. diſ. c. nil illo paſto/
re ⁊c̄. Stabiliamus tertio partem hanc et
approbatione huiꝰ ſacri concilij ꝑ practicā
eius. Collaudant enī condemnationes fa
ctas contra errores ⁊ wyckleff/ ꝑ vniuerſita
tes oxonieñ. ⁊ prageñ. ⁊ ꝑ ordinarios eorū
dem locoꝝ/quas velut temerarias ⁊ iniq̄s
reprobare debuerat ſi nequaqꝫ cū condem
natio talis licuiſſet. Inducerenẗ ſilia plu/
ra de prioribꝫ concilijs tam generalibus q̄ꝫ
prouincialibus/etiam ante nicenū conci/
lium ⁊c̄. Stabiliamus deniqꝫ quarto par
tem eandem ex ꝯſuetudine laudabili in di
uerſis diocesibꝫ ꝑſertim in pariſ. Illic enī
dānati ſunt articuli ⁊ dānanẗ quotidie per
doctores ſacre ſcripture ⁊ ꝑ ep̄os/ ⁊ iurant
baccalaurij priusq̄ꝫ legant ſentētias/ ī ma/
nu cācellarij par. ꝙ ſi quid audierint dici ī
fauorē articuloꝝ pariſ ꝯdēnatoꝝ/reuela/
bunt infra octo dies ep̄o vel cācellario par
qui erūt pro tp̄e. Scripſit ad hoc idē ſacre
theologie facultas in par. vniuerſitate in
tractatu quē miſit ad clementē ſeptimū ſol
uens rationes vel allegatōes in oppoſitū
ſūptas ex iuribꝫ male itellectis. Cuiꝰ facul
tatis autoritas maior eſt in hac ꝑte/quam
vnius gloſatoꝝ/qꝛ decreta ſūt dicta docto
rū ſanctoꝝ theologoꝝ/ que meliꝰ intelligi
pn̄t a theologis q̄ꝫ ſolis iuriſtis ſicut archi
tecta iudicat de ceteris. Concedimꝰ tn̄ ꝙ z
nulli inferiores ad papā vel ad generale cō
ciliū/faciunt determiationes in fide que li
gent generaliť omnes xp̄ianos vt ꝑciſe ſūt
taliū/ꝑterea dicunẗ inferiores ꝑlati cauſas
fidei magis ventilare q̄ꝫ termiare/ qꝛ reſer/
uaẗ autoritas ſupiori qui ꝑtātem hꝫ vl̄em
diffiniēdi ⁊ obligādi. Nō ſi dicaẗ qꝛ ꝑla/
ti inferiores ⁊ inq̄ſitores q̄nqꝫ ſunt ignari
ſacraꝝ lr̄aꝝ/ ſicut arguit occam/ plane ita
fuerūt q̄nqꝫ ſūmi pontifices/ꝓpterea conce
dimꝰ ꝑlatos inferiores nō debere q̄ſtiones
fidei iudicialiť decidere/niſi ꝯcurrentibus
iſtis cauſis. Prima ꝙ ſcandalū fuit ortū
ex aliquibꝫ aſſertionibꝫ in ſua dioceſi/qꝛ ꝺ
his q̄ foris ſūt nihil ad eos niſi forte req̄ſi/
ti ſint in fidei ſubſidiū. Scd̄a ꝙ aſſertōes
tales ſunt q̄ ſine ꝑiculo nō pn̄t diu admitti
vl̄ tolerari nec eoꝝ falſitas ignorari ſeu du
bitari. Tertio dū habeẗ ſufficiēs copia do
ctoꝝ in ſacris lr̄is ⁊ hoīm ſciētiū diſcerne/
re ſi tales aſſertōes ſunt explicite ꝯtra fidē
⁊ ꝑ ſacrā ſcripturā reprobate in ſn̄ia vel ef/
fectu. Poſſunt itaqꝫ imo ⁊ dn̄t ꝑlati ⁊ do/
ctores ſcire multa eſſe ꝯtra fidē explicitā/ q̄
lia ꝑplꝰs neſcit niſi implicite. Vn̄ regula
riter nec papa nec generale ꝯciliū debet fa/
cere determiatōes fidei niſi ꝯcurrāt he tres
cauſe. Et ſi dicit ꝑlatos ⁊ doctores poſſe fa
cere de aliquibꝫ aſſertionibꝫ declaratōes q̄
ſunt ꝯtra fidē/ nō tn̄ pn̄t determiare. Hoc
nihil eſt qꝛ papa vel generale ꝯciliū deter/
minādo de fide ſecluſa reuelatōe ſpēali/ nō
faciunt aliud niſi declarare talia eſſe ꝺ fide
niſi cum penarū adiectione. Deniqꝫ non
poteſt allegare ꝯtra ꝑlatos vel doctores ſi

prius dãnent aſſertões doctrinalr̃ ⁊ iudi-
cialr̃ ꝙ euocẽt ⁊ dãnẽt aſſertores. Exẽplũ
multiplex de nũmiſmate falſo/ ⁊ de morbo
canceris ac ſilib᷒. Hoc inſup practicatum
eſt in hoc ſacro concilio de errorib᷒ wicklef
⁊ de iſto quilibet tirãnus ⁊c. Et in alijs cõ
cilijs ⁊ de hereſib᷒ ⁊ apocriphis dogmati-
bus/ſine actione dãnatis. Eſt eni pꝛ᷒ dã-
nare hereſes ꝙ dãnari poſſint errantes/ꝓ-
pterea ꝑuerſiſſim᷒ ac ꝑnicioſiſſim᷒ eſt non
quidẽ ordo iuris ſed illius confuſio nolle
q̃nolibet tractare prius de intereſſe fidei ꝙ
diſcuſſum vel deciſum fuerit de intereſſe ꝑ
ſonali. Et hic locuꝫ hꝫ dictũ criſti Math.
xv. Irritũ feciſtis mandatũ dei/ꝓpter tradi
tiones veſtras. Nũquid nõ eſt iudiciũ ſuf-
ficienter fundatũ vbi erroꝛ nũciat᷒ eſt reus.
promotoꝛ accuſans/iudex damnans. Ad
uertant ꝑlati ea que ſequerent̃ incõuenien
tia paſſim ac libere aliqui ꝑdicarent quic-
quid vellent. Nec ꝑ poſſent corrigi niſi refe
rendo cauſas ad ſedem apl'icam/vbi plerũ
ꝗ pauci ſunt theologi/ niſi forte tales qui
pñt eſſe rei ⁊ pars audenter nõ arroganter
affirmo qḋ in dãnationẽ nouẽ aſſertionũ/
plures fuerũt magiſtri in theologia ac licẽ
ciati/abſꝗ bacc. formatis ⁊ alijs/ ꝙ ſunt in
hoc ſacro ꝯcilio/ ⁊ trib᷒ menſib᷒ durauit eo
rum deliberatio que fiebat publice ⁊ libere
proteſtãdo ꝙ ſolũ ad extirpatõeꝫ erroꝝ ſicᷓ
ſua ꝓfeſſio requirit intẽdebãt. Propterea
non euocata eſt facultas decretoꝝ tota ſicᷓ
theologi oẽs vocati ſunt/qꝛ de ſolo fidei in
tereſſe querebat̃. Addo ꝙ nullus vnꝗ in-
uentus eſt me ſciente q̇ auderet dicere ꝙ aſ-
ſertiones iſte ⁊ ſil'es eẽnt vere ꝗuis aliqui
diuerticula ꝯfingerent ne rñderent ad rem
iſtã. Rurſus executio facta eſt nõ ꝑ vnũ aut
ꝑ duos/ſed ꝑ ſedecim magiſtros ad hoc iu
dicialiter deputatos.

Equitur declarãda quarta pars ⁊ vl-
tima dicens ꝙ he aſſertiones no-
uem ſunt ꝑ hoc ſacrũ conciliũ vel ꝑ ſedem
apl'icam de neceſſitate ſalutis reprobãde/
⁊ hoc vere vel interꝑtatiue. Reddit̃ hec ꝑs
ꝑſpicua tam ex priorib᷒ reprobationib᷒ ꝙ
ex ꝓbationib᷒ partis ꝑcedentis. videlicꝫ ex
iure diuino/ ex iure naturali ⁊ hũano. Nõ
enim minus imo amplius conciliũ gene-
rale obligat̃ vigilanter intendere ad extir-
pationẽ erroꝝ ⁊ emendationẽ errantium/
quã prelati inferiores vel etiam ipi ſecula-
res principes qui qualiter obligant̃ notuꝫ

eſt ex priorib᷒ ⁊ ſcientib᷒ legem loquoꝛ. De
inde patet eadem pars ex verbis hui᷒ ſacri
concilij poſitis in condẽnationẽ hui᷒ aſſer
tionis. Quilibet tyrãnus ⁊c. vbi ſic dicit̃/
Precipua ſolicitudine volens ſacroſancta
ſynodus ad extirpationem erroꝝ in diuer
ſis mundi partib᷒ inualeſcentiũ procedere
ſicut tenetur/ ⁊ ad hoc collecta eſt. Nuꝑ ac-
cepit ⁊c. Deniꝗ ſumitur probatio partis
huius ex notorietate multiplicis ſcandali
qḋ veriſimiliter tolli nõ poteſt niſi ꝑ deter
minationẽ hui᷒ ſacri concilij. Scandaluꝫ
vnum eſt inter ꝑlatos etiaꝫ eiuſdem regni
plurib᷒ diffinientib᷒ vnã alijs murmuran
tib᷒ ⁊ virtualiter reprobantib᷒ dicendo qḋ
de opinione fidem facere volunt ꝙ ſenten-
tie pariſius late ꝑ regem ⁊ vniuerſitatẽ ap-
probate/ac per regnum accepte/ſunt iniq̃
pridie dicebatur in publico. Reuera bene
dixit apoſtolus de hereſi/ ꝙ ipſa ſicut can-
cer ſerpit/quoniam ex vna iam centum ex-
orte ſunt/ ita ꝙ ſanguis ſanguineꝫ tangit
Scandalum aliud eſt inter doctores ⁊ ſco
laſticos aliquos ſicut patet eorum quãuis
non expreſſe reprobent ſentẽtias iſtas/ſed
profecto ſeducunt ſeſe diffamant/nec iura
menta cuſtodiunt. Scandalum aliud eſt
et fuit multiplex ⁊ horrendum inter ſecula
res. Sed ve per quos/ quia non per fidei
defenſores / neꝗ per hereſum reprobato-
res/viderint ipſi qui fecerunt ⁊ faciũt ope-
re vel conſilio vnde ſcandalum tale venit/
quia profecto non datum fuit ſed acceptũ
Eſt enim pax multa diligentibus legẽ do
mini/ ⁊ non eſt illis ſcandalum. Ego fidẽ-
ter pro me reſpondeo ꝙ nec tam potẽs ſuꝫ
ꝙ poſſim operari deſtructionem talem to-
tius cõmunitatis aut regni. Nec tam per-
uerſus ⁊ neꝗ vt hoc vellem deo propicio/
et ad veritatem perſcrutandam eſſet vigi-
lantius attendenduꝫ quod importent vo-
ces tales/vt occurreretur deſtructionis ꝑi
culo ſi tale ſit et vnde ſit hec percuſſio/ eſt
inquiunt in deſtructionem cõmunitatis
totaliter ⁊c. Dicere habet omnis bonus ci
uis. Ecce ſi propter me tempeſtas hec orta
eſt/ mittite me in mare ⁊c. Sed reprimo.

Cum hec ita ſe habeant de tantis ſcan
dalis/dum ſacrum hoc generale conciliuꝫ
poteſt occurrere/et opem ferre ſi diſſil'et/ſi
ꝑcraſtinet/ſi in ꝑſonaꝝ acceptõeꝫ velit ha
bere fidẽ ihũ xpi. Nõne iudicabit̃ in ſe ⁊ in
ſuis mẽbris repꝛhenſibile? Nõne de reatu

apud deum ⁊ homines arguet/cur ita/quia
vnico ſnie diffinitiue verbo/tantis malis
occurrere poteſt/deuios ad ſe reducere ⁊ er-
rantes reuocare/qđ quanti meriti ſit iaco-
bus oſtendit. Dicunt itaq; omnes diffini
te pibimus recte qđ non phibitis. Faciūt
pro hac parte dicta ſcripture ⁊ ſanctorum.
extra de hereticis ca.ij. Qui alios cum po-
teſt ⁊c. xxiij.q.iiij.c.ita plane. lxxxiij.diſ.c.
error cui non reſiſtit approbat.extra de ho
micidio.c.ſicut dignū. Qui potuit homi-
nem liberare ⁊c. Math.xviij. de tollendis
ſcandalis ⁊ membris nocentib9 in corpore
myſtico/ac de illa lege dic eccleſie q ſi eccle
ſiam non audierit ſit tibi ſicut ethnicus et
publicanus/debet etiaȝ ibi loqui ſic vt au-
diatur/⁊ prime Petri.iij.parati ſemp ad ſa
tiſfactionē omni poſcenti ⁊c. Obſecro/pe-
to ⁊ obteſtor per matrē omniū beneviuen-
tium caritatem/per illam ſine qua deo ne-
mo placere poteſt neq; ſaluari fidem.ſ.ca-
tholicā/per beataȝ deniq; felicitatis ſpem.
Nolite fieri ſicut monet aplus Imprudē-
tes/ſed intelligentes que ſit voluntas dei.

Conſtat aūt quātū eſt ad pñs dicere ta-
lis intelligentia in quatuor ↄſiderationib9
in quib9 mox finis erit. Proteſtor nihilo-
minus ſolēniter ⁊ ſuppoſite quod mihi ñ
piudicet modeſtia mea/quaȝ hactenus te-
nui coram dñis cōmiſſarijs ⁊ hic nolendo
quicq; dicere vel reſpondere circa materiā
harum.ſc.aſſertionū preter id qđ ad repro
bationē earū theologicā ſpectat/⁊ ad appro-
tionem theologicā materiā precādo q alte
ra pars ſimilit ſe habeat/aut ſi ↄtigerit qđ
fiat deſcenſus ad pſonalia qualicunq; tan
gentia vel xpianiſſimū regem francie/cui9
legatione fungor/vel ſacrā theologie facul
tatem/aut illā cui9 pars eſt vniuerſitatē pa
riſien.aut pſonā meā/in fama/doctrina vel
aliter/det ⁊ pateat mihi legitime defenſio-
nis ⁊ rñſionis locus. Sic ſpero firmiter in
dño q potētiſſima veritas vincet/⁊ fides i
qua eſt mūdi victoria. Habet veritas ſimi
liter ⁊ iuſticia dicente aug.quādā lucē ſuā/
que velut orbiculariter ſe diffundit/⁊ termi-
natur in vmbrā/a qua luce dum quis refu
git excecat/⁊ magis ac magis in tenebroſa
dimergit. Intelligam9 igit que ſit volū-
tas dei ſub conſiderationib9 pauciſſimis.

Intelligere conuenit q hereticus eſt (ſi-
cut dicit aug.in de vtilitate credendi ⁊ ha-
betur.xxiiij.q.iij.) Qui alicui9 temporalis
cōmodi ⁊ maxime glorie principat9q; ſui
gratia/falſas ac nouas opiones vel gignit
vel ſequit. Ecce qđ dicit. Et nedū aſſenti-
ens/quoniam dubius in fide infidelis eſt
dum videlicet dubitat in eis que explicita
⁊ certa fide tenet credere/pfiteri/vel docere
ratione ſui ſtatus ſcie vel gradus/ppterea
dixi me nō dubitare. Intelligere conue-
nit qđ hereſis ſola nō facit de pſe hereticū/
niſi dum ↄiungit deprauatio ptinax ipius
voluntatis.iuxta illud aug. Errare potero
hereticus nō ero/⁊ hic locū habet proteſta
tio ac ſubmiſſio ↄditionalis/que ptinaciā
excludit. Hoc verū eſt in dubijs/ſed in cer
tis illa inquinat potius quā ſaluat/⁊ ē du-
plex iniquitas ⁊c.patet in hereticis dicen-
tib9 ſe fidē catholicā ſemp velle pfiteri. In
telligere ↄuenit q ille cenſendus eſt ptinax
qui nō dimittit errorē ſuū/ nec querit cau-
ta ſolicitudine veritatē/vel queſite ⁊ docte
nō obedit/cui9 ptinacie multa ſunt ſigna ſi
cut enumerat okam prima pte dyalogorū
libro quarto ponit decē ⁊ nouē ſigna. Ego
redigo ad duodecim/inter que illud eſt pci
puū ⁊ peſſimū/dū error defendit factis ⁊ v
bis/minis ⁊ terrorib9/cautelis ⁊ ambagib9
Aliud ſignū eſt in eis qui ↄſentiūt erranti
bus ſicut dicit ad Ro.i. quāto ampli9/qui
errores vel errantes defendere ſatagūt ma-
lis modis. Intelligere poſtremo ↄuenit
q nō licet homines ea neſcire que ſpectāt
ad officiū ppriū/ſicut optet iudices cogno-
ſcere ea de quib9 iudicare hñt/vt de homici
dijs furtis ⁊ ſilib9. Silr optet platos ⁊ do
ctores ſcire ne dū implicite/ſed etiā explici
te veritatē nr̄e legis/tam i ſpeculabilib9 q;
in agibilib9/q neceſſarie ſunt ⁊ vtiles ad
docendū ⁊ arguendū/ad corripiendū/ad
erudiendū in iuſticia/ſicut dicit aplus vt
pfectus ſit homo dei/ad opus bonū inſtru
ctus. Nihil aūt magis ſcire ↄuenit i pplo
xpiano ⁊ in omi republica/q; q ſeruanda
ſunt pacta ſeu iuramēta ad deū ⁊ primū/et
quō nō inferēda ſit iniuria pxio/pſertim i
re ſibi cariſſima/q eſt vita corpalis ⁊ ſpūa-
lis ſcȝ aie neq; occidat a nō vero iudice ſuo
neq; impediat per ſubitam mortem eterna
ſalus ſua. Quod deniq; nō vſurpet/quib9
nō eſt ↄceſſa ſibi poteſtatē/neq; velit eē iu-
dex teſtis ⁊ pars/⁊ ſibi ius dicere qđ nefas
eſt. Et ita de ſimilib9 pceptis moralib9 ⁊c.

Hoc attendentes nolite fieri impruden
tes ſed intelligentes que ſit voluntas dei/

et ſicut corde creditis ad iuſticiã/ſic potẽs
et conſtãs veſtra ſit oris confeſſio ad ſalu⸗
tem. quatinus qui probati ſunt manifeſti
fiant. Et pax dei que exuperat oẽm ſenſuꝫ
cuſtodiat corda vr̃a/ ꝛ intelligentias vr̃as
in chriſto ieſu dñ̄o nr̃o/qui eſt deus bene⸗
dictus in ſecula amen.

a Aſſertiones conten

te in propoſitiõe defuncti magiſtri Johã⸗
nis parui et forma condẽnationis earun⸗
dẽ que facta fuit ꝑ ep̃m pariſienſem.

Licitũ eſt vnicuiq; ſubdito abſ⸗
q; quocũq; p̃cepto vel mãdato
ſcḋm leges naturalẽ/moralẽ/et di
uinaꝫ/occidere vel occidi facere
quẽlibet tyrãnũ/qui ꝑ cupiditatẽ/fraudeꝫ
ſortilegiũ/vel malũ ingeniũ/machinaꝛ cõ⸗
tra ſalutẽ corporalẽ regis ſui ꝛ ſupioꝝ oĩm
pro auferẽdo ſibi ſuã nobiliſſimã ꝛ altiſſi⸗
mã dominationẽ. Nedũ licitũ ſed honora
bile ꝛ meritoriũ/maxime qñ eſt potẽtie tã⸗
te/ꝙ iuſticia nõ põt bono mõ fieri ꝑ ſupre⸗
mũ. Erronea in fide et in moribꝫ multipli⸗
citer ſcãdaloſa. Leges naturalis mora⸗
lis ꝛ diuina autorizant vnũquẽq; ſubditũ
de occidẽdo vel occidi faciẽdo dictuꝫ tyran
nũ. Erronea in fide ꝛ moribꝫ ac legibꝫ na⸗
turali morali et diuine iniurioſa. Lici
tũ eſt vnicuiq; ſubdito/honorabile ꝛ meri
toriũ/occidere vel occidi facere ſupra noia
tũ tyrannũ/proditorẽ/ꝛ infidelẽ ſuo regi. et
ſupmo dño/ꝑ exploratiões et inſidias. Et
ꝓpria mors q̃ dñt mori tyrãni/ occidere ſcꝫ
eos villane. i. ſine diffidatione/ꝑ optimas
cautelas/exploratiões ꝛ inſidias/et eſt lici
tũ diſſimulare/et ſilere voluntatẽ ſuã de ſic
faciẽdo. Falſa erronea et ſcãdaloſa. Jus
eſt/ratio ꝛ equitas/ꝙ ois tyrãnus occidaꝛ
villane/ꝑ exploratiões ꝛ inſidias/ꝛ eſt pro
pria mors q̃ debẽt mori tyrãni ꝛ infideles.
occidere ſcꝫ eos villane/ꝑ bonas cautelas
exploratiões ꝛ inſidias. Erronea crudelis
et impia. Jlle q̇ occidit vel occidi facit
tyrãnũ ſupra noiatũ modis p̃dictis/ nõ de
bet de aliq̇ rep̃hendi/et rex nõ debet ſolũ eſ
ſe ɔtẽtus/ſed debet h̃re factũ acceptabile ꝛ
auctoriſare quantũ opus vel neceſſitas eſ
ſet. Erronea in fide et moribꝫ ac regie dñã⸗
tioni iniurioſa. Rex debet premiare vel
remunerare illũ q̇ occidit/mõ qui dictꝰ eſt
vel occidi facit tyrannũ ſupra nomiatũ. in
tribus rebꝫ ſcꝫ in ogibꝫ/honoribus/et diui

tijs/ Exemplo remunerationũ factarum.
ſancto michaeli archangelo/pro expulſiõe
luciferi a regno paradiſi/et nobili hoi phi⸗
nees ꝓ occiſione ducꝫ zambri/ Erronea in
fide ꝛ moribus ſcãdaloſa ac regie domina⸗
tioni iniurioſa. Rex debet plus amare
q̃ꝫ prius/illum qui occidit vel occidi facit
tyrannũ ſupra noiatũ/modis ſupra dictis
et debet facere p̃dicari ſuã fidẽ ꝛ bonã fide
litatẽ ſuã per regnum ſuum/ et extra facere
publicari ꝑ lr̃as in modũ ep̃le ꝛ aliter. Er
ronea in fide ꝛ moribꝫ ſcandaloſa ac regie
dñationi iniurioſa/ꝛc. Litera occidit
ſpũs aũt viuificat/hoc eſt dicere ꝙ ſemper
ſenſum lr̃alem ſeruare in ſacra ſcriptura eſt
occidere aiam ſuã. Expoſitio diſtorta ꝛ er⸗
ronea. In caſu ſocietatis/iuramẽtis/ꝓ
miſſiõis ſeu confederatõis factaꝝ ab vno
milite ad alterũ/quocũq; mõ illud fiat aut
fieri poſſit. Si cõtingat qȯ illud vertatur
in preiudiciũ vnius ꝓmittentiũ /ad confe
deratione ſpõſe ſue/aut ſuoꝝ liberoꝝ /ipe
de nullo teneꝛ eas obſeruare/hoc ꝓbaꝛ ex
ordine caritatis quo quilibet teneꝛ ſeipſuꝫ
plus diligere/vxorẽ/et liberos/ Falſa erro
nea ſedicioſa et ad periuria viam prebens
Pro declaratiõe prime aſſertiõis/place
at attẽdere qȯ cum bonũ et ſimiliter veruꝫ B
ſint ex oĩbus circũſtantijs vt dicit Ambro
ſius. ſi deficit vna circũſtantia/ propoſitio
vniuerſalis reddiꝛ falſa. Requiruntꝛ auteꝫ
multe circũſtantie ſi p̃dicta propoſitio de⸗
beat reddi vera/ Prima circũſtantia requi
ritur ad verificationẽ eius ꝙ ille de quo lo
quiꝛ ſit notorie tyrannus talis ſicut deſcri⸗
biꝛ/et hoc notorietate iuris vel facti/ Alio
quin quilibet fingere poſſet de quolibꝫ qȯ
eſſet tyrãnus. Vbi noteꝛ quid ſit notoriuꝫ
iuris/qꝛ ſi reus ɔfiteꝛ in iudicio/vel ꝓferꝛ
ſentẽtia cõtra eũ/ Et quid eſt notoriũ facti
quod ſcꝫ nulla põt excuſatiõe negari. qꝛ ſic
ſemꝑ euenit ex talibus argumẽtis. Vnde
nõ eſt procedendũ ad certã mortẽ ex incer⸗
tis ꝛ leuibꝫ cõiecturis/vel ſuſpicatiõibꝫ nõ
probatis. Jtẽ requiriꝛ ꝙ ſit notoriũ talem
de quo loquiꝛ/nõ poſſe cõprimi ꝑ ſupioreꝫ
ſuũ/et hoc notorietate iuris vel facti/vt pri
us/alioq̇n quilibet poſſit fingere vt prius
et ita periret omnis pollicia et dñatiõis au
toritas/et in regno/ꝛ in ciuitate. et genera
liter in omni ſocietate. Jtẽ requiriꝛ qȯ nõ
ſit ꝓbabile talẽ de quo loquiꝛ poſſe occidi
per aliũ eque bene. Alioquin mille ꝛ mille

deberēt concurrere ad occiſionē vnius ty-
ranni ſine lege et ordine/ex quo ponit aſſer
tio cum ſuis corollariis ꝙ a quolibet debꝫ
talis tyrannus occidi. Item requiritur ꝙ
non ſit probabile quod expediat tolerare
talem tirannū Ne deterior exitus proueni
at/alioquin periret conſiliuꝫ chriſti de nō
eradicandis zizaniis. Itē requiritur ꝙ nō
ſit probabile talē tirannuꝫ eſſe faciliter cor
rigibilē/vel ꝙ poſſit aliter cōprimi. cū faci
litate maiori alioquin nō daretur loc⁹ cor
rectioni et timori domini. Iteꝫ requiritur
quod non fiat occiſio talis tiranni inſidio
ſe/et ſubito cum certo detrimento anie ſue
vbi poteſt aliter fieri/prout requiritur vtili
tas reipublice/et anime ſalus,quoniam in
hoc fundatur/decretalis pro humani/de
aſſeſſinis. Itē requiritur ꝙ ad occiſioneꝫ
talis tiranni nō aſſumant̄ media de ſe ma
la/vt ſunt ficte confederatiōes/imo execra
tiones/et falſa iuramenta ⁊ mēdacia/quo
niam non ſunt facienda mala vt eueniant
bona ſ̄m apoſtolū. Et quia ſimulata equi
tas non eſt equitas.ſed duplex iniquitas/
quia iniquitas ⁊ ſimulatio. Pro hac eſt il
lud quod iuſtum eſt iuſte exequeris Item
Item requiritur conformiter ad preceden
tia circūſtantia quod bono animo fiat hec
occiſio. Non ex vīdicta vel rancore vl̄ am
bitione/ſed intuitu legis diuine ⁊ ciuilis/
ac pro rei cōmunis vtilitate/ cum omibus
circūſtantiis aliis moralibus/quādo ⁊ vbi
oportet. Ratio eſt ſicut ad p̄cedentē/ vnde
non debet occidi p ſacerdotem / in loco ſa
cro ⁊c. Sed quare non apposite ſunt
conditiones p̄miſſe ad aſſertionē illaꝫ. Re
ſpondetur quod ſubſumptio in minori ha
buit inſtantias p qualibet circūſtantia re
quiſita i morte domini aurelianēſis. ymo
etiā ſi p̄dicte conditiones oēs concurrerēt
quod ſcilicet aliquis notorie eſſet tirānus
et incorrigibilis p ſuperiorē /⁊ intollerabi
lis p ſubditos/ Nihilomin⁹ ſc̄t̄us thomas
in ſuo regimine principū ad regem cipri/.
et magiſter Nicolaus oreſineni/tranſlatio
ne ſua circa principium quinti pollitico
rū.et alioꝝ plures dicūt et deducūt ex intē
tione.ꝙ talis tirannus magis eſt iudicio
dei reſeruandus.quam p priuatam autori
tatem vel ſeditionē occidēdus. videantur
eorum reſponſiones. Conſtat autem ꝙ in
hac parte magis credēdum eſt catholicis
doctoribus.ꝙ̄ philoſophis infidelibus.ſi

forſan aliter ſentiunt in factis vel in ſcri-
ptis/quēadmodum iudicabunt eſſe opus
fortitudinis ſemetip̄m occidere / et multa
ſimilia que lex chriſtiana condēnat. Atten
datur ꝙ vltra p̄dictos errores/ſunt alii plu
res iſtorū occaſione ſeminati/plus ꝙ̄ ſexa
ginta quoꝝ reprobatio nō eſt iudicialiter
facta/ſed doctrinaliter annotata ⁊c.

Sequitur caſus

breuis ſententie/late pariſius contra ꝓpo-
ſitionē magiſtri Iohānis parui/ quā inti-
tulauit iuſtificationē duc̄s Burgundie ⁊c.
Preſuppoſitis circumſtantiis
morꝫ improuiſe ludouici du
cis aurelanen̄.fratrꝫ vnici re-
gis francie/et ꝯfederatōibus
cum eo p iohannē ducē Bur
gundie iuratis/⁊ aliis q̄ ſunt notoria in fa
cto/proponere publice ⁊ aſſerere ac defen-
dere/ꝙ hec mors fuit iuſte facta / ⁊ ꝓ bono
regis et regni francie/et ꝙ eaꝫ rex debebat
habere gratā/et laudatā / ac remuneratiōe
dignam/eſt ſcādaloſe et pernicioſiſſime er-
rare in fide ⁊ moribꝰ/et ſpecialiter ꝯtra hec
duo p̄cepta/ Non occides ſcꝫ abſq̄ autori
tate iudiciaria/ Et illud nō ꝑiurabis Vbi
omne iuramentū. Iubet̄ obſeruari qđ nō
vergit in detrimentū aie/et cōtra illud exo.
xxi. Si quis p induſtriā occiderit primuꝫ
ſuū ⁊ p inſidias/ab altari meo euelles eum
vt moriat̄/et ꝯtra illud.xxiii.q.v.ca. Nō oc
cides. Qđ ſumit̄ ab Auguſtino libro de ci
uitate dei. vbi dicit̄. His igit̄ exceptis q̄s
vel lex iuſta generaliter/vel ſp̄ūſſanct⁹ Iu
ſticie de⁹ ſpecialiter iubet occidi/quiſquis
hoīm vel ſeip̄m vel quēlibet occiderit /ho-
micidii crimīe innectit̄. Et.xxiii.q.viii.ca.
Quicūq̄./quod ſumit̄ ab eodē augu. eo-
dē libro. vbi dicit qui ſine publica aliq̄ ad
miniſtratiōe maleficum/furem/ſacrilegum
adulterū/et ꝑiurū vel quēlibet criminoſuꝫ
interfecerit/aut trucidauerit/vel mēbꝝ de
bilitauerit velut homicida iudicabit̄/ et tā
to acri⁹ quāto nō ſibi a deo ꝯceſſaꝫ ptātem
abuſiue vſurpare nō timuit/ Eſt deniq̄ cō
tra rationē cōdēdi decretalē illā p hūani de
homicidio,libro.vi.editā i Cōcilio lugdu
nēſi.vbi ꝯtra interfectores p aſſeſſinos po
nit̄ pena excōicatiōis ⁊ depoſitionis.a di-
gnitate honore ordine ⁊ bn̄ficio ip̄o facto
Et ꝙ q̄cunq̄ talis fuerit.a toto xp̄iano po
pulo ꝑpetuo diffidat⁹ ē.ſic ꝙ poſtq̄ ꝓba-

bilibus conſtiterit argumētis aliquod ſce/
lus tam execrabile cōmiſiſſe. nullate⁹ alia
excōmunicatiōis vel depoſitiōis vel diffi/
derationis aduerſus eū ſnīa reqrit. Se
quit cōcluſio quaꝫ eps pariſieñ. miſit non
nullis doctoribꝫ ꝛ magiſtris ī theologia al
me vniuerſitatis pariſieñ. cū ſuis reprob a
tionibꝫ in die veneris. ſeptima decēbꝫ an/
ni. 1413. ad reddendū deliberatiōeꝫ ſuā die
mercurij. xiij. ſequētibꝫ. in forma q̄ ſeqꝛ ꝛc̄.
Ex parte dñi epi pariſieñ. ꝛ inqſitoris. ꝛ cō
cilij fidei ſolēniſſime ꝯgregati. magiſtri re
ferēdi mittit vob̄ ſcedula. ꝯtinēs aſſertōes
aliq̄s cū ſuis reprobatiōibꝫ. quare requiri
mus vos ſub penis iuris/ vt detis delibe/
ratiōnē vr̄am publice ī ſcriptis vel verbo/
tenus. Si huiuſmodi aſſertiōes ex quibꝫ
ortū eſt notorie ſcandalū/ ſicut noteſt ꝯciliū
fidei/ ſint erronee ꝛ taliter condēnande. vt
cōſequēter ꝑcedere valeam⁹ ſicut ordo iu
ris poſtulat/ etiā infra diē mercurij. xiij. hu
ius mēſis decēbris ꝛc̄. Quilibet tyrān⁹ po
teſt ꝛ debet licite ꝛ ꝑmeritorium occidi/ a q̄
cunqꝫ ſuo vaſallo aut ſubdito/ ꝛ ꝑ quēcūqꝫ
modū maxime ꝑ inſidias ꝛ ꝑ flaterias. Nō
obſtāte q̄cunqꝫ iuramēto aut ꝯfederatiōe
facta apud eū. nō expectādo ſnīam aut mā
datū iudicis cuiuſcunqꝫ.

Sequit reprobatio hui⁹ cōcluſiōis
in forma. Hec aſſertio ſic gene/
raliter poſita. ꝛ ſm acceptionē huius voca
buli tyrānus. eſt error in nr̄a fide. ꝛ doctri
na bonoꝝ moꝝ ꝛ eſt ꝯtra p̄ceptū dei. Non
occides. glo. ꝓpria aucte. Et ꝯtra h̄ qđ dicit
dñs nr̄. Omēs q̄ gladiū accepit. glo. ꝓpria
aucte. gladio ꝑibūt. Itē hec aſſertio vergit
in ſubuerſionē toti⁹ reipublice. ꝛ vniuſcu/
iuſqꝫ regis aut ꝑncipis. Itē dat viā ꝛ licēti
am ad plura alia mala/ et ad fraudes ꝛ vio
latiōes fidei ꝛ iuramēti. ꝛ ad ꝓditiōes/ ꝛ ge
neraliter ad oēm inobedientiā ſubiecti ad
dñm ſuū. et ad oēm infidelitatē ꝛ diffiden/
tiā vni⁹ ad alteꝝ. et cōſequēter ad eternam
dānationē. Itē ille qui affirmat obſtinate
talē errorē ꝛ alios q̄ inde ſequunt eſt hereti
cus/ et tanq̄ hereticus debet puniri etiam
poſt ſuā mortē. Notet ī decretꝫ. xxiij. q. v. ꝛc̄.

Sequit tenor ſcedule ex ꝑte epi pa/
riſieñ. ꝛ inqſitoris p̄fatis doctori/
bus ꝛ magiſtrꝫ. anno predicto die
mercurij. ſeptia februarij trāſmiſſe. Ma
giſtri reuerēdi/ mittit vob̄ ſcedula ꝯtinens
aſſertiones aliq̄s. extractas ꝑ deputatos
ad hoc. ordinatos ꝑ nos ex deliberatiōe cō
cilij fidei. ex quaternis pluribꝫ ꝓpoſitiōibꝫ
magiſtri Johānis ꝑui/ quā ipe vocat iuſti
ficationē dñi burgundie. reqrētes vos ī fa
uorē fidei/ vt die lune ꝑxima de mane com
pareatis in camera nr̄a epali/ ad dandum
nob̄ ſalubre ꝯſiliū ſupra p̄dictis aſſertioni
bus an ſint erronee ꝛ rationabiliter condē
nāde/ vt ꝯſequēter ꝑcedere valeam⁹ ſicut or/
do iuris poſtulat ꝛc̄. Pretēdūt aliq̄ de/
fenſores doctrine hereticalis noue aſſertio
nū condēnationē eaꝝ/ quā directe nō pūt/
per indirectū impedire. Turbaret inquiut
pacē ſctāꝫ ꝛ diuiſiōes induceret illa damna
tio. Sed reſpōdet in oppoſitū/ primo. qꝛ
doctrina hec radix eſt diuiſionū/ q̄ remanē
te nō ſucciſa magis ac magis diuiſiones
pullulabūt. Secūdo qꝛ doctrina hec peſti
fera tollit ꝛ eneruat oēm pacꝫ ſtabilitatem.
dū homicidia inſidias ꝛ ꝑiuria fouet/ ſicut
patet intuēti/ p̄ſertim in nona. vbi dicitur
qđ nullus iurās tenet ſeruare iuramētū in
ſuū p̄iudiciū/ vxoris vl' liberoꝝ. Tertio qꝛ
materiā hāc iā in cōtradictiōe poſita ſolem
niter ī hoc ſacro ꝯcilio nō cōdēnare/ eſt eā
patēter approbare. Juxta illđ canonis. Er
ror cui nō reſiſtit approbat. Attēto ꝙ hec
materia moralis ſub probabilitate relinq̄
nō pōt/ qꝛ ſub probabilitate nō ſunt hoīes
occidēdi/ neqꝫ inſidiādū ē neqꝫ ꝑiurādum
Quarto qꝛ ſic ꝯſueuerūt heretici/ poſtq̄ ef
fuderūt venenū ſuoꝝ erroꝝ dicere/ Ecce ſi
valeamus ne turbem⁹ pacē/ ſicut patuit ī
arrio ꝛ fautoribus ei⁹. ſic in propoſito: qꝛ
defenſores aliq̄ hui⁹ doctrine mortifere ꝑ
ſequunt aſſidue verbis ꝛ factis impugna
tores eius. tā iudicialiter ī facto p̄tenſe ap/
pellatiōis quā ꝑſequūt corā dño Cardiali
de vrſinis/ quā extraiudicialiter/ mirꝫ mo/
dis. Et attēdat ꝙ non pōt dici iniuria ma
ior vni xp̄iano. p̄ſertim p̄lato vel principi
vel ꝓfeſſori/ ſeu cōſiliario ꝑncipū/ q̄ ꝙ ſu/
ſcitabit diuiſiōes ꝛ guerras. ſi fidei materia
diſcutiat atqꝫ terminet. Illi porro dicendi
ſunt ſedicioſi vel ſcodaloſi/ q̄ doctrinas ſcā
daloſas ſeminātꝫ nō q̄ iā peſtifere ſemiatas
ꝛ nimis prochdolor adultas/ eradicare cō/
tendūt. ſciētes ꝙ a ſpeculatore ſilēte. pere/
imtiū ſanguis exquirit. Deniqꝫ fidei veri
tas vbi diceꝫ ſi in generali cōcilio ſubticen
da cēſet. Nō ne grego. ait vtili⁹ naſci ſcāda
lū ꝑmittit/ q̄ veritas deſerat. Qualis tan/
dē crudelior impietas q̄ errātibꝫ ī via mo/

rum: nolle petitū tramitē oſtēdere veritatē.
Alio modo querūt euaſionē aliqui dicen-
tes ꝙ ille aſſertōes pñt exponi rationabili
ter/addēdo gloſas aliq̄s/ſicut exponunt̄ p
poſitiōes morales de ſacra ſcriptura/ vt il-
la maleficos nō patieris viuere/q̄ genera-
liter intellecta eſſet falſa. Addūt ꝑ reglā qḋ
nulla ꝓpoſitio dānanda eſt/q̄ pōt trahi ad
bonū ſenſum. Sed illa reſpōſio cū ſua ad
ditione ꝑniciosiſſima eſt/ ꝛ ꝯtra oēm eccle
ſiaſticū ritū/qꝛ ſic fundabāt ſe heretici/pro
ut vidimus in ꝛvicklef et huſſ/qui dum vr
gebātur/confugiebāt ad gloſas. Unde pro
poſitiōes vniuerſales de ſacra pagina pñt
et debēt aliter exponi/q̄ꝫ ꝓpoſitiōes mgrī
Johannis parui/primo qꝛ ſcriptura ſacra
exponit ſuas regulas ꝑ ſemetipſas ſm di-
uerſos paſſus ſcripture ꝛ iuxta ſacros do-
ctores. Nō ſic aūt inuenit̄ qḋ magiſter Jo
hannes parui ſe expoſuerit/imo poti⁹ op-
poſitū ꝯſiderādo cauſas dicēdi. Secunda
qꝛ ſcripture ſacre debet̄ talis reuerentia/ꝙ
non licet eā eſſe falſam in aliquo ſenſu lr̄ali
Non ſic eſt de propoſitione predicti parui
vel alterius doctoris ꝛc. ¶ Finit

¶ Sequitur declara- e

tio veritatū que credende ſunt de neceſſita
te ſalutis edita per eundem dominum can
cellarium pariſienſem.

Declaratio cōpendioſa/ q̄ ve-
ritates ſint de neceſſitate ſalu
tis credende. que de ſola pro
babilitate tenēde. que de pie
tate fidei reputande. et q̄ ſint
impertinētes iudicāde. Et h̄
ſub diſtinctione vel gradu ſextuplici. qui
ad quaternariū reducit̄. Pro ſolutōe dubi
tatiōis. q̄ nuꝑ mouebat̄ i ſermone de nati-
uitate btē virgis marie ꝯſideratiōe ſecūda

¶ Primus gradus

Primus gradus veritatū credendaꝝ
eſt canon toti⁹ ſcripture ſacre ꝛ ſinguloꝝ q̄
in ea lr̄aliter aſſerta ſūt. Sic videlicet ꝙ nō
ſtat cū fide vt aliq̄s diſſentiat ꝑtinacit̄. ali-
cui ꝯtēto in eadē ſcriptura. ad intellectū ſpi
rituſſcti. q̄ eſt vere ꝛ ꝓprie ſenſus lr̄alis. Si
allegatio q̄rit̄ ſufficit illud Math. v. Amē
q̄ppe dico vob̄. Donec trāſeat celū ꝛ terra
iota vnū aut apex nō p̄teribit a lege donec
oīa fiāt. Sequit̄ Amē dico vob̄ Celū ꝛ ter
ra trāſibūt. v̄ba aūt mea nō trāſibūt. Con-
ſtat aūt ꝙ canō biblie. lex eſt dei ꝑ reuelati-
onē habita. cui⁹ aſſertiōes lr̄ales innitun-
tur huic vnico lr̄ali ꝑncipio. Omne reuela
tū a deo eſt veꝝ. ꝛ ꝙ ſcptura ſacra diuinit⁹
eſt a deo reuelata. ſic ꝙ in oī ſua pte. eſt ver
bū dei qḋ trāſire nō pōt. facit ad hoc diſti.
ix. decreti capitulis. Ego ſolis. Si ad ſa-
cras. Et quis neſciat.

¶ Secundus gradus

Secūdus gradus veritatū ab ecclīa de
terminataꝝ eſt. q̄ ab indubitata relatione
aploꝝ. ꝑ ſucceſſionē ꝯtinuam deuenerunt
Eſt aūt hec ecclīe autoritas tāta. vt diceret
Augu. Euāgelio nō crederē. niſi me auto-
ritas ecclīe cōpelleret. Quāq̄ꝫ viciſſim dici
poſſit. eccie nō crederē. ſi non autoritas ſa
cre ſcpture impelleret. Et ita diuerſis reſpe
ctib⁹. autoritas vtraq̄ꝫ mutuo ſe cōfirmat.
Attēdendū tn̄ eſt. ꝙ nō oīa q̄ tradit vel
tolerat eccia publice legēda. ſunt de neceſſi
tate ſalutꝫ credēda. ſic̄ patebit ex q̄nto et ſe-
xto gradib⁹ veritatū. ſed dūtaxat illa q̄ ſub
diffinitiōe iudiciali tradit eſſe credēda. vl̄
oppoſita reprobāda ꝯcurrēt̄ vniuerſali to
tius ecclīe ꝯſenſu implicite vel explicite ve
re vel interpretatiue.

¶ Tertius gradus

Tertius gradus eſt veritatū ſpecialiter
aliq̄b⁹ reuelataꝝ. q̄ ab illis q̄b⁹ reuelatio fa
cta eſt. abſq̄ꝫ vlla dubitatiōe credēde ſunt.
Alioquin nō eſſet reuelatio. de cui⁹ ratiōe
eſt vt ſit certa. Ceteri vero q̄b⁹ nō eſt huiuſ
modi reuelatio facta nō obligant̄ credere.
niſi ꝑ miraculū vel ſcripturā ſacrā. ꝛ preci-
pue ꝑ eccleſiā det̄ certitudo. Sic eñi iohēs
baptiſta miſſionē ſuā oñdit ꝑ ſcripturā ꝓ-
phetica. Et apl's ꝓpterea ꝯtulit euāgeliū ſu
um qḋ habuerat ꝑ reuelationē cū petro et
aliis de eccia. nō ꝙ dubitaret de illo euan
gelio. peccaſſet eñi. Nec dixiſſet etiā ſi an-
gel⁹ de celo aliḋ vob̄ euāgeliſauerit anathe
ma ſit. Sꝫ idō ꝯtulit euāgelium ſuū. vt ap
probaret̄ ꝑ eccleſiā ad credulitatē alioꝝ. et
nō ad ſuā. qꝛ dixit ꝙ nihil ſibi ꝯtulerūt pe-
trus ꝛ ceteri. ſꝫ dextras dederūt cū cogno-
uiſſent grām dei q̄ data erat ſibi. De-
muꝫ triplex hmōi grad⁹ v̄itatū reducit̄ ad
vnū ſcꝫ ad v̄itates q̄ credi debēt imediate
et explicite a deo reuelate eſſe.

¶ Quartus gradus f